

ШЛЯХИ КОМПЛЕКТУВАННЯ ФОНДІВ НА ПРИКЛАДІ НОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО АРХІВУ ІВАНА КАЛИНОВИЧА

Ярослав Сеник

*науковий співробітник відділу рукописів
ЛННБ України ім. В. Стефаніка*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7476-1345>

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16\(32\)-13](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16(32)-13)

Пропонована стаття присвячена новим надходженням до особисто-го архіву видатного бібліографа Івана Титовича Калиновича у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаніка, які передала його родина з Канади. Серед новоотриманих оригінальних архівних матеріалів – два дипломатичні документи, видані урядом ЗУНР для виїзду за кордон (1919), лист М. Грушевського з умовами видання праці «Бібліографія української соціологічної і соціалістичної літератури за рр. 1871–1920» (1921), Умова між Осипом Назаруком та Іваном Калиновичем про публікацію «Бібліографії української політичної літератури» (1921). На їхній основі здійснено спробу дослідити деякі маловідомі аспекти громадсько-політичної та бібліографічної діяльності І. Калиновича під час еміграції у Відні, зокрема взаємин із Михайлом Грушевським у 1919–1923 рр. Подано опис бібліографічної картотеки Івана Калиновича, підготований після її надходження до відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у 1940 р., який належить до періоду формування рукописної колекції Бібліотеки. Статтю проілюстровано фотокопіями документів.

Ключові слова: Іван Калинович, Михайло Грушевський, Володимир Дорошенко, Осип Назарук, комплектування архівних фондів, бібліографічний покажчик, відділ рукописів філії Бібліотеки АН УРСР у Львові, НТШ, ЗУНР.

Постановка проблеми. Цього року минають 140 роковини від дня народження Івана Титовича Калиновича (1884–1927) – визначного українського бібліографа, секретаря Бібліографічної комісії НТШ у Львові, засновника і редактора видавничої серії «Всесвітня бібліотека», громадсько-політичного діяча. Марія

Вальо¹, дослідниця життя і творчості Івана Калиновича, в 2003 р. акцентувала увагу на недостатньому вивченні його цінної наукової спадщини [6, с. 509]. Нещодавно архів бібліографа поповнили оригінальні особисті документи, які стосуються життя і діяльності бібліографа, зокрема часів ЗУНР та його еміграції до Відня в 1919–1922 рр.

Мета статті – на основі нових надходжень до особистого архіву І. Т. Калиновича у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника висвітлити окремі недосліджені епізоди наукової діяльності відомого бібліографа, а також показати його діяльність як активного громадсько-політичного діяча ЗУНР. Опис бібліографічної картотеки І. Калиновича, який був підготовлений після первинного опрацювання у відділі рукописів у 1940 р., є прикладом формування рукописної колекції Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Новизна полягає в публікації досі невідомих у науковому колі оригінальних документів бібліографа І. Калиновича.

Методи дослідження. Під час аналізу документів і розгляді умов створення видавничих проектів використано принципи історизму й об'єктивності. Архівний матеріал викладено у хронологічній послідовності. Метод аналогії використано при порівнянні умов видання обох праць бібліографа, а метод статистики – для визначення надходження і втрат архіву І. Калиновича.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За життя бібліографа у фахових часописах з'являлися публікації про його бібліографічну діяльність, наприклад, рецензія В. Ігнатієнка з коротким оглядом праць І. Калиновича [21]. Довголітній голова Бібліографічної комісії НТШ Володимир Дорошенко² вперше проаналізував життя і діяльність Івана Калиновича у великій посмертній згадці про ньо-

¹ Вальо Марія Андріївна (16 червня 1925, м. Борислав – 1 червня 2011, м. Львів) – бібліографиня, бібліографознавиця, літературознавиця, головна бібліографиня (1972–1989), наукова співробітниця (1989–2011) відділу наукової бібліографії ЛННБ України ім. В. Стефаника, дійсна членкиня НТШ.

² Дорошенко Володимир Вікторович (30 жовтня 1879, м. С.-Петербург – 25 серпня 1963, м. Філадельфія) – журналіст, бібліолог, громадський діяч. Співзасновник СВУ (1914). Мешкав у Відні (1914–1916). В. о. директора бібліотеки НТШ у Львові до 1918. Восени 1919 повернувся до Львова на посаду керівника бібліотеки НТШ, від 1937 – її директор. Голова бібліографічного бюро, потім – Бібліографічної комісії НТШ. Від 1944 –

го в часописі «Бібліологічні вісті» (1927) [15], в якій описав основні моменти життєвого шляху, пояснив мінливість його політичних поглядів, подав огляд літературно-перекладацької і публіцистичної спадщини, підкреслив наукову важливість багаторічної бібліографічної діяльності, назвавши його «бібліографом ентузіястом, щиро відданим улюбленій бібліографічній справі» [15, с. 99] та оцінивши значення його доробку: «По Калиновичу лишилася дуже цінна спадщина. Крім великої бібліотеки [...] зосталося багато приготованого до друку, а ще більше призбираного сирого матеріалу. Картотека покійного має поважне число карток, що найменше яких 300 тисяч [...]» [15, с. 103]. В еміграції В. Дорошенко подав дещо змінену редакцію спогаду у Науковому збірнику УВАН (1953) [16, с. 181–183]. Подібною за змістом була невідомою посмертна згадка в газеті «Діло»: «14 ц. м. львівська громада відвела на місце спочинку Івана Калиновича, передового українського бібліографа, визначного громадського робітника і помітного політичного діяча» [18]. На його кончину відгукнулися в пресі наукові, громадські і партійні інституції [19], окремі діячі науки і культури³.

Публікація В. Дорошенка залишається одним із основних джерел інформації про І. Калиновича. Через тридцять років по його смерті з'явилися перші публікації у радянських виданнях: огляд його творчості підготували Євдокія Лазеба⁴ і Зінаїда Ващекіна⁵ (1958) [7],

у Празі, потім – у Німеччині; від жовтня 1949 – у США.

³ Годкевич М. І. Калинович. *Культура і побут*. 1927. № 2. С. 7 ; Іван Калинович. *Книголюб*. 1927. № 3. С. 54–55 ; Іван Калинович. *Літопис українського друку*. 1927. № 50. С. 957–958 ; Іван Калинович. *Хроніка НТШ*. Львів, 1930. Ч. 69/70. С. 131–132 ; Мочульський М. Калинович Іван. *Україна*. Київ, 1927. Кн. 25. С. 210–211 ; Ясинський М. Іван Титович Калинович : Некролог. *Зоря*. 1927. № 12. С. 21.

⁴ Лазеба Євдокія Миколаївна (10 грудня 1922, с. Семенівка Чернігівської обл. – весна 2010) – бібліографиня відділу бібліографії ЛНБ ім. В. Стефаника (1950–1978). Закінчила московський державний бібліотечний інститут (1944).

⁵ Ващекіна Зінаїда Георгіївна (з дому Голенко; 25 березня 1911, м. Гродно, Білорусь – ?) – вчений секретар (від 12 серпня 1947), завідувачка кабінету мистецтва (від 15 травня 1948), т. в. о. заступника директора з наукової частини (січень–травень 1951) і завідувача відділу бібліографії (1953), завідувачка відділу спецфондів (1954–1957), член Наукової ради філії БАН УРСР у Львові.

а енциклопедичне гасло – Федір Сарана⁶ (1961) [54]. Михайло Гуменюк⁷ опрацював численні архівні документи про І. Калиновича, виписки з яких відклалися в його архіві у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника (Ф. 226) [11–13]. Цілком зрозуміло, що в цих публікаціях висвітлена лише та діяльність бібліографа, яка не суперечила офіційній ідеології тогочасного режиму.

Від 1990-х років з'явилася низка розвідок і статей, які розкривають недосліджені багатства особистого архіву Івана Калиновича. Предметом дослідження стали його видані бібліографічні праці та бібліографічні матеріали (огляди, покажчики, картотеки), які готувалися до друку. Автор цієї статті підготував гасло до енциклопедичного словника (1994) [55], статті про бібліографію періодики в архіві (1995) [57] та про втрати і розпорошення архіву І. Калиновича [56]. Наталія Солонська описала його бібліографічні і видавничі здобутки (1997) [60]. Луїза Ільницька подала огляди про бібліографію українознавства І. Калиновича (1994) [26, с. 169], його діяльність у Бібліографічній комісії НТШ та долю його архіву в трьох установах Львова (1996) [25, с. 71, 74–75], у двох її публікаціях йдеться про спробу видати бібліографічний покажчик на замовлення М. Грушевського (1998, 2006) [22, с. 49–50; 23]. Вона ж опублікувала спомин Надії Калинович (Вінніпег, Канада) про свого батька (1998) [24]. Нінель Королевич – авторка розділу про І. Калиновича у монографії про українських бібліографів ХХ ст. (1998) [41]. Марія Люзник подала творчість І. Калиновича як соціокультурне явище (2000) [47; 48]. Невідому сторінку з долі його бібліографічної спадщини розкрила Оксана Федотова (2000) [68].

Марія Вальо написала статтю про І. Калиновича як журналіста і публіциста (2003) [5] та підготувала ґрунтовну розвідку про життя і діяльність відомого українського бібліографа, журналіста,

⁶ Сарана Федір Кузьмович (26 вересня 1921, с. Йосипівка Новоукраїнського р-ну Кіровоградської обл. – 1 серпня 1995, м. Київ) – бібліограф, книгознавець, літературознавець, шевченкознавець, бібліофіл, громадський діяч. Від 1967 р. впродовж 20 років очолював відділ бібліографічного забезпечення Головної редакції УРЕ.

⁷ Гуменюк Михайло Прокопович (5 грудня 1918, с. Рея, нині Бердичівського р-ну Житомирської обл. – 17 лютого 1988, м. Львів) – книгознавець, літературознавець, літературний критик. Бібліограф (від 1947) і завідувач (1954–1988) відділу бібліографії ЛНБ ім. В. Стефаника.

видавця й громадсько-політичного діяча початку ХХ ст., яка була приурочена до 120-річчя від дня його народження (2003) [6]. Дослідниця порушила питання про недостатнє вивчення його наукової спадщини, яке є *«далеко не співмірне з тим значенням, яке вона відіграла і далі відіграє у розвитку різних галузей українознавства»*. Також глибшого дослідження вимагає і життєпис І. Калиновича, окремі сторінки якого через брак у львівських архівах його особистих документів не мають документального підтвердження [6, с. 509]. Тоді ж з'явилися публікації Ірини Смогоржевської (2003) [59] та Лариси Рєви (2004) [50].

Наталія Рибчинська у розвідці про видавничу діяльність Бібліографічної комісії НТШ багато уваги присвятила публікації І. Т. Калиновича «Бібліографія українознавства за 1914–1923 рр.» (2004) [51, с. 153–157] та опублікувала його працю про 10 років українського друку (2010) [52]. Христина Савчак досліджувала співпрацю бібліографа з громадськими організаціями й установами на основі їхнього листування (2011) [53]. Сергій Білокінь підготував гасла «Калинович Іван Титович» до «Енциклопедії історії України» (2007) [3] та до «Енциклопедії Сучасної України» (2012; у співавторстві) [4]. Окремі аспекти бібліографічного доробку І. Калиновича досліджували Микола Андрійчук (2012) [2] та Іван Зуляк (2012) [17]. Тетяна Кульчицька уклала ґрунтовний біобібліографічний покажчик «Іван Калинович (1884–1927)» (2015), який вийшов друком зі вступною статтею М. Вальо [20].

Виклад основного матеріалу. Цього року відзначаємо 140 річницю від дня народження визначного бібліографа, секретаря Бібліографічної комісії НТШ у Львові, громадсько-політичного діяча Івана Титовича Калиновича (1884–1927). Народився і помер у Львові, але прожив усе свідоме життя поза ним. Під час рятування власної книгозбірні при перевезенні із Золочева до Львова він застудився, захворів на грип і помер, *«проживши всього п'ять день у своїй Львівській домівці»* [15, с. 100]. Надія Калинович⁸ писала: *«Ось так закінчив свій життєвий шлях 43-річний любитель та*

⁸ Гаврачинська Надія-Євгенія Іванівна (з Калиновичів; 2 січня 1914, м. Борислав – ?, м. Вінніпег, Канада) – редакторка, учителька в українській гімназії у Золочеві (1932). Після закінчення Вищого музичного інституту ім. Миколи Лисенка (1938) – учителька фортепіано і пізніше керівниця філії Музичного Інституту у Золочеві. Одружена з Євгеном Гаврачин-

ентузіаст книжки, повний життя та енергії, плянів та задумів, не здійснивши своєї мрії – бачити свою бібліографічну працю закінченою в кількох томах ... » [40, арк. 5].

І. Калинович працював фахово на ниві бібліографії, отримавши формальну освіту на тримісячних бібліографічних курсах у Брюсселі в 1908 р. Залишив велику фахову бібліотеку та цінну рукописну спадщину: *«У мене є дві шафи бібліографічної картотеки, котра нараховує більше 300.000 титулів – публікацій і чимала бібліографічно-бібліотечна книгозбірня (в тому числі Periodica)» [34, арк. 3].* В. Дорошенко чудово знав ці безцінні довідкові джерела, оскільки, як згадувала Н. Калинович, був частим гостем у Золочеві: *«Покійний полишив по собі цілий ряд підготованих або й розпочатих праць, а ще більше сирого матеріялу, який він громадив мало не двадцять літ, не щадячи ні часу, ні засобів».* І далі В. Дорошенко висловив думку, щоб родина передала цю спадщину *«до котроїсь з українських наукових установ» [15, с. 100, 103].*

На жаль, маємо лише скупі відомості про їхній обсяг і долю. За спогадами В. Дорошенка, бібліограф обіцяв подарувати бібліографічні матеріали і книгозбірню до НТШ. Він також писав, що після смерті І. Калиновича Книжкова Палата у Харкові хотіла викупити всі ці матеріали, але родина вважала ціну надто низькою [16, с. 183]. І. Калинович співпрацював з УНІК-ом⁹ та Українською Книжковою палатою, готуючи бібліографічні публікації на їхні замовлення [53, с. 500–502; 62; 66]. Оксана Федорова виявила справу про намір придбати бібліографічні матеріали («Дело Ивана Калиновича») в Науковому архіві Книжкової Палати України (Ф. 5131. Спр. 99) [68, с. 34–36]. 8 грудня 1927 р. керівництво Палати надіслало листа до НТШ у Львові і до родини з висловленнями глибокого суму з приводу великої втрати, що її понесла українська бібліографія. Консульство СРСР у Львові повідомило, що всю спадщину І. Калиновича оцінено в 6 тисяч доларів. Діловод консульства описав майно вченого: *«Бібліограф. праця пок. Івана Калиновича обіймає добу від 1904–1924 рр. приблизно 400 000 карточок» [68, с. 35].*

ським, якого разом із Мироном Калиновичем та іншими закладниками знищили НКВДисти у Золочівському замку наприкінці червня 1941 р. Емігрувала до Канади (після 1944).

⁹ Український Науковий Інститут Книгознавства (УНІК) існував на базі Книжкової палати в Києві в 1922–1936 рр.

Дружина Євгенія Калинович¹⁰ у листі від 18 травня 1928 р. до директора Книжкової палати М. Годкевича¹¹ описала своє тяжке матеріальне становище, просила порушити справу про призначення персональної пенсії родині і купити «бібліографічну працю» покійного чоловіка (350 000 карток), вказала, що свою фахову бібліотеку він сам оцінив у 4 000 амер. доларів [29, арк. 1–1зв.; 68, с. 35]. На її лист від 20 липня 1928 р. М. Годкевич відповів 28 липня: наркомат освіти не вирішив питання пенсії, а придбання бібліографічної праці й бібліотеки через їх високу ціну буде розглянуто наступного року [8; 29, арк. 7].

Микола Плевако¹² у Харкові робив спроби використати матеріали із Золочева: 9 грудня 1929 р. просив К. Студинського «використати (скопіювати) якби було можливо, автобіографії письменників, зібрані Ів. Калиновичем, а також його ж збірку псевдонімів (увійшовши в якусь угоду з вдовою Калиновича). – для цього всього знайти спосіб оплати роботи (може, переслати книжок для зреалізування їх там чи якось інакше?)» [61, с. 579]; а 18 січня 1932 р. писав: «... чим ми можемо компенсувати усі Ваші клопоти і витрати, як оплатити технічну роботу – розписувати періодики, копіювання карток і матеріалів з архіву Ів. Ом. Левицького, Ів. Калиновича (як що це можливо) і т. д.» [61, с. 627].

У 1939 р. після окупації Галичини червоною армією «збірки І. Калиновича були понищені», Є. Калинович вирішила передати рукописи, які були у «досить жалюгідному, сильно пошарпаному стані», до архіву бібліотеки НТШ [16, с. 183]. Частина архіву (зокрема,

¹⁰ Калинович Євгенія Гнатівна (з Барчинських; 5 березня 1884, Бенів, нині частина м. Золочів Львівської обл. – 2 лютого 1957, м. Селкірк, Манітоба, Канада) – учителька народних шкіл. Одружилася з І. Калиновичем 10 жовтня 1910 р. Діти – Надія (1914 – ?) та Мирон (1916–1941).

¹¹ Годкевич Михайло Абрамович (28 червня 1896, м. Київ – листопад 1941, під Смоленськом) – книгознавець, бібліотекознавець, бібліограф, педагог, директор Української книжкової палати (1922–1923).

¹² Плевако Микола Антонович (27 листопада (9 грудня) 1890, нині смт Дворічна Куп'янського р-ну Харківської обл. – 11 квітня 1941, с. Вишнівка Акмолинської обл., Казахстан) – літературознавець, бібліограф. Автор академічного двотомника «Хрестоматія нової української літератури». Керівник Кабінету бібліографії Інституту Тараса Шевченка у Харкові (1926–1933). Працював в АН УРСР у Києві (1934–1938).

цінне листування), яку вона залишила на зберігання в Золочеві при виїзді на Захід 1944 року, була, очевидно, втрачена¹³ [40, арк. 5, 6].

У 1940 р. частина архіву І. Калиновича надійшла до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Деякі відомості про вивезення архіву І. Калиновича із Золочева є в документах, опублікованих у збірнику «Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 1 (1939–1945)» [46, с. 86, 90, 110, 131, 178, 216]. У звіті керівника відділу комплектування Івана Боднара¹⁴ зазначено: «Концентрація. Привезено книжки з бібліотек. Золочів. Калинович. 1/2 воза (архів)» [46, с. 86]. У щоденнику відділу комплектування зазначено, що 14 серпня 1940 р. «Хитра¹⁵: привіз бібліограф. працю від тов. Калиновича зі Золочева ...» [46, с. 131].

Наприкінці квітня 1941 р. працівник відділу рукописів філії Бібліотеки АН УРСР у Львові Володимир Лисий¹⁶ писав у звіті «Бібліографічна картотека Івана Калиновича»¹⁷, що архів надійшов «в жалюгідному виді», «не заховався в цілості, отже повне його відтворення неможливе» [43, арк. 1]. Наводимо ці документи повністю

¹³ «Ми залишили велику скриню приватного листування та всяких рефератів у Золочеві у п. Куліковського вул. Бенівська ч. 7. – Останньо одержали вістку, що багато з цих матеріалів забрали син І. Франка й інші. Пригадую, що була там велика кореспонденція з І. Франком, Винниченком, проф. Грушевським, Жеромським та іншими. [...] Не знаю, що збережено з бібліографічних карточок – було їх приблизно 300.000 тисяч» [40, арк. 6].

¹⁴ Боднар Іван Андрійович (1880 – ?) – науковий і громадський діяч, педагог. Член НТШ і його Головної управи. У Львівській філії Бібліотеки АН УРСР – керівник відділу комплектування (1940–1941), завідувач відділу часописів (1944–1948), за договором у відділі рукописів (від кінця 1949 – січень 1950) і т. в. о. завідувача відділу рукописів (1 вересня – 1 жовтня 1963).

¹⁵ Хитра Пантелеймон Олександрович – працівник відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (від 24 квітня 1940).

¹⁶ Лисий Володимир Данилович (1893–1966) – адвокат, публіцист, громадсько-політичний діяч УСДРП. Старший бібліотекар відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (від 18 червня 1940). 1944 року виїхав на Захід і до США.

¹⁷ Користаємо з нагоди подякувати завідувачці відділу рукописів кандидатці історичних наук Мирославі Дядюк за можливість опублікувати цей документ, який вона виявила серед неопрацьованих матеріалів.

(Додаток 3а і 3б), оскільки вони дають змогу оцінити стан і зміст архіву при надходженні. У них перераховано систематичні групи привезеної бібліографічної збірки І. Калиновича із Золочева, яка стала основою його архіву у відділі рукописів філії Бібліотеки АН УРСР у Львові (нині ЛННБ України ім. В. Стефаніка).

Тетяна Гуцаленко в розвідці про історію відділу рукописів вказала, що до числа «неінвентаризованих» надходжень увійшов і архів І. Калиновича, який В. Лисий привіз із Золочева у листопаді 1940 р. Згідно з планом на квітень – травень 1941 р., В. Лисий впорядкував частину архіву І. Калиновича, зокрема картотеку [14, с. 193, 195]. У плані роботи бібліотеки на 1946 рік у відділі рукописів було передбачено «провести підготовчі роботи до упорядкування архіву бібліографів Левицького І. Ем., Калиновича І., інших для допомоги в праці над бібліографією української книги» [14, с. 212; 46, с. 375].

Частина особистого архіву І. Калиновича (25 кг розсипу) у 1949 р. потрапила до Державного архіву Львівської області, в 1951 р. її впорядкував Ігор Калинець за скороченим циклом¹⁸. Серед них – частина картотеки «Всеукраїнської бібліографії» (близько 11 тис. карток), матеріали «Всесвітньої бібліотеки», копії протоколів засідань Бібліографічної комісії НТШ у Львові (1922, 1923) та інші документи [28]. У ЦДІА у м. Львові відклалися публіцистичні статті, частина його листування, картотека «Всеукраїнської бібліографії» (близько 1 тисячі карток)¹⁹. Загалом, у трьох установах Львова збереглися близько 134,5 тис. карток, що становить майже 45% від 300 тисяч, які, за словами І. Калиновича, були в Золочеві.

Опрацювання архіву І. Калиновича в 1960-х рр. здійснив Євген Гуменюк²⁰. У середині 1990-х рр. наукові співробітники ЛНБ України ім. В. Стефаніка Марія Баран та автор цієї статті доопрацювали архів. Його зміст став доступним для широкого наукового кола після виходу в світ «Інвентарного опису» в 1998 р. [27].

¹⁸ ДАЛО. Ф. № 306. Оп. І. 1894–1931 рр., 266 спр., 11.498 арк.

¹⁹ ЦДІА України у м. Львові. Ф. 309. Оп. І. Спр. 246, 346, 1038, 1178, 1336, 1388–1398, 2880, 2881, 2884, 2885.

²⁰ Гуменюк Євген Микитович (7 листопада 1923, с. Суховоля, нині Білогірського р-ну Хмельницької обл. – 30 грудня 1986, м. Львів) – архівіст, джерелознавець, палеограф. Закінчив Львівський державний університет ім. І. Франка (1954). Працівник філії ЦДІА УРСР у Львові (1958, 1980–1986), відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаніка (1959–1980).

2019 року Ігор Гаврачинський²¹ (онук І. Калиновича) передав до відділу рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника ряд особистих документів та інших матеріалів про І. Калиновича, які зберігала родина.

Насамперед – це два оригінальні документи для поїздки за кордон, які видав Державний Секретаріат Заграничних справ УНР (Західна Область) І. Калиновичу. «Перепустка за границю» для поїздки до Відня і Праги і назад, була видана в Станиславові 13 квітня 1919 р. і «важна на протяг двох місяців» [64], на перепустці стоять штамп і гербові печатки «Відділення Народного Комісаріату Угорщини у Станиславові» від 30 квітня 1919 р. про дозвіл подорожувати Угорщиною, а також дозвіл «Бюро репатріації Міністерства національної оборони Чехословаччини у Станиславові», виданий 30 квітня як делегату Президії Секретаріату для переговорів з чехословацьким урядом [64]. «Дипломатичний паспорт» був виданий дипломатичному кур'єру до Відня і Праги і назад І. Калиновичу 6 травня 1919 р. у Станиславові [63]. На обох документах відсутні відмітки прикордонної служби про перетин кордону, тому можна припустити, що поїздка не відбулася.

Іван Калинович був активним учасником українських визвольних змагань, брав діяльну участь у встановленні української влади у Дрогобичі [69]. Від листопада 1918 р. до липня 1919 р. він перебував у Дрогобичі, займав посади секретаря Повітової управи і члена Військової комісії Української Національної Ради в Дрогобичі, «начальника уряду пошт і телеграфів», секретаря Державного нафтового секретаріату, редактора урядової газети «Дрогобицький листок» [1]. Був депутатом від УСДП до Української Національної Ради – вищого законодавчого органу ЗУНР – ЗО УНР [65] і одним із 65 делегатів від ЗУНР на Трудовий конгрес у Києві (23–28 січня 1919) – вищий тимчасовий законодавчий орган у період Директорії УНР. І. Калинович увійшов до складу трьох із шести комісій (оборони, закордонних справ, культурно-просвітньої), обраних на Конгресі [58, с. 60]. Після загарбання Галичини Польщею він разом з урядом ЗУНР переїхав до Кам'янця-Подільського, а звідти – до Відня. У Відні бібліограф співпрацював із багатьма українськими науковими, громадськими та культурними організаціями. Збираючи

²¹ Гаврачинський Ігор Євгенович (1939 (?) р. н.) – учитель, громадський і пластовий діяч; член правління, секретар Української Канадської кредитової спілки у Вінніпезі.

в бібліотеках матеріали до «Всеукраїнської бібліографії», І. Калинович взявся за підготовку кількох бібліографічних покажчиків на замовлення, зокрема М. Грушевського²², який прибув з України до Праги 18 квітня 1919 р. і очолив закордонну делегацію УПСР. Заснований ним Український соціологічний інститут (УСІ) із власною друкарнею діяв у Відні від січня 1921 р.

Н. Калинович у листі від 15 червня 1960 р. писала до М. Гумєнока: «В мене є лише умова, заключена між М. Грушевським і автором І. Калиновичем відносно видання праці «Бібліографія української соціалістичної літератури за 1871–1920 рр.». [40, арк. 6]. Переданий від родини бібліографа лист М. Грушевського до І. Калиновича щодо публікації його праці «Бібліографія української соціологічної і соціалістичної літератури за рр. 1871–1920» був написаний у Відні 19 березня 1921 р. [9].

Очевидно, ідея цього видання була усталена між М. Грушевським та І. Калиновичем восени 1920 р. І. Калинович повідомив дружину про підготовку цього видання ще 18 жовтня 1920 р.: «Понадто приготавляю бібліографію укр. політичної літератури, яку замовив у мене проф. М. Грушевський на 120–160 стор. друку вел. 8°» [35, 6 зв.], у листі від 3 листопада 1920 р.: «Понадто я перетрактую з проф. Грушевським відносно «Бібліографії по соціології». Але на разі умову ще не підписав. Це має статися цими днями» [35, арк. 7 зв.] і далі: «... тепер мені треба серйозно думати над бібліографією, з якої жити нам доведеться!...» [35, арк. 8].

Це була попередня усна домовленість, бо вимоги до видання М. Грушевський виклав письмово у листі від 19 березня 1921 р., тобто аж через п'ять місяців від першої згадки у листі І. Калиновича. Покажчик мав бути підготовлений до друку за дуже короткий термін – менше ніж за 4,5 місяці, а обсяг видання мав становити 120 сторінок, хоч І. Калинович розраховував на 120–160 сторінок. У листі до дружини від 18 липня 1921 р. він підтвердив дату виконання замовлення, усталену в Умові: «... [праця], яку лагоджу

²² Грушевський Михайло Сергійович (29 (17) вересня 1866, м. Холм, нині Хелм, Люблінське воєводство, Республіка Польща – 24 листопада 1934, м. Київ) – історик, організатор української науки, літературознавець, соціолог, публіцист, письменник, політичний, державний діяч, голова Центральної Ради (1917–1918). Дійсний член НТШ (1893), його голова (1897–1913). Дійсний член ВУАН (1923) та АН СРСР (1929).

для Грушевського і над якою працюю безупинно поступає також вперед – але тут треба мені допомогти Львова і твоєї ... Чи пише хто бібліографію з тих часописей, що я просив?.. Найми студентів, Генусенько, бо до кінця серпня я мушу мати готову працю для проф. Грушевського п. з. “Бібліографія української соціалістичної літератури за 1871–1920 рр.”, яка появиться цього року друком і за яку дістану ще 30 000 корон» [35, арк. 19 зв.]. Цей лист цікавий дослідникам ще й тим, що автор подав перелік усіх своїх праць, які були надруковані або заплановані до друку в 1921 р., а також описав роботу своєї «творчої майстерні». 7 вересня 1921 р. писав: «І чи пише хто бібліографію з “Народної Волі ?...”» [35, арк. 23 зв.]. І. Калинович 1 вересня 1921 р. звітував дружині за прожите у серпні: «Продав книжок на яких 10.000 К[орон], знова від проф. М. Грушевського дістав зачет [завдаток. – Я. С.] 10.000 К[орон], від «Нової доби» 5.000 К[орон] – від тов. Дятлова²³ за бібліографію²⁴ 3.000 К[орон] ...» [37, арк. 26 зв.], далі він зазначив: «До кінця жовтня віддам манускрипт проф. М. Грушевському – і дістану 15.000 К[орон]» [35, арк. 27] і повторив це 10 жовтня [35, арк. 32 зв.].

²³ Дятлов Петро Олійович (13 лютого 1883, м. Стародуб Чернігівської губ., нині Брянської обл., РФ – 3 листопада 1937, ур. Сандармох, Карелія) – громадський і політичний діяч, публіцист, перекладач. Від 1919 р. видавав у Відні «Комуністичну бібліотечку». Член Закордонного комітету КПСГ (від 1921) і далі його керівник, видавець газети «Наша правда». Наприкінці 1921 переїхав до Берліна, у 1924 – до Праги, 1925 року повернувся в Україну.

²⁴ Мова про видання: [45]. І. Калинович підготував покажчик «Джерела до історії культури» (С. VI–XI) та «Показник імен і річей» (С. XII–XVI). Співпраця з П. Дятловим почалася в 1918 р., коли оповідання В. Короленка «Без язика» в авторизованому перекладі П. Дятлова було видане як 14 число серії «Всесвітня Бібліотека» накладом видавничої спілки «Всесвіт» у Бориславі. До нього І. Калинович додав покажчик «Важніші твори В. Короленка в українському перекладі» (С. 175–176). В. Дорошенко стверджував, що переклад «належить властиво мені, бо я радикально його переробив» [16, с. 182]. Нариси В. Короленка «Огники» в перекладі бібліографа було надруковано в «Ілюстрованій Україні» (1913. № 16. С. 6), а «Хвилина» – в «Ділі» (Львів, 1913. № 8459–8461) і передруковано без підпису в «Українському слові» (Львів, 1915. № 85–89). Див. також ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Від. рукоп. Ф. 57. Спр. 174. Дятлів П. Листи до Калиновича І. 1918, 1926, 1927. 4 л., 6 арк.

І. Калинович у кількох числах «Нової доби» за 1920 р. надрукував бібліографію соціалістичної і комуністичної літератури [31], а в 1921 р. його «Показчик до української соціалістичної і комуністичної літератури» вийшов як окреме видання у видавництві «Нова доба» у Відні [36]. Це була перша спроба анотованого реєстру соціалістичної літератури в Україні. У передмові укладач зазначив, що «зразу задумав [...] зладити повну і точну «Бібліографію української соціалістичної літератури», але через різні причини, «зладив цей показчик», який реєструє «тільки важніші комуністичні і науково-соціалістичні публікації». Однією з причин було те, що таку працю «проєктує видати “Український Соціологічний інститут”» [36, с. III]. Наприкінці книги під рубрикою «Приготовляється до друку» подано: «Бібліографія української соціалістичної літератури за 50 років (1872–1920 рр.). Видання Українського Соціалістичного [має бути – Соціологічного. – Я. С.] інституту. Відень, 1921» [36, с. 112; 37]. Подаємо повний текст Умови у **Додатку 1**.

Нам невідомо про згаданий М. Грушевським лист І. Калиновича з тією ж датою, в якому бібліограф вказав свої вимоги, і які замовник врахував у своєму листі. Очевидно, що вони пізніше уклали формальну, більш докладну угоду. 28 травня 1923 р. М. Грушевський писав до К. Студинського: «... ми списали умову і він [І. Калинович. – Я. С.] вибрав на те гроші» [44, с. 103].

Луїза Ільницька у своїй розвідці «Нездійснений видавничий проєкт Івана Калиновича (до взаємин І. Калиновича з М. Грушевським)» (2006) подала аналіз цього нереалізованого видавничого проєкту, опублікувала витяги з листів І. Калиновича до дружини з інформацією про хід роботи над «Показником...» [23]. Вона вказала, що згідно з «Інвентарним описом особистого архіву Івана Калиновича» зібрані матеріали залишились у вигляді тематичних картотек у його архіві: «Бібліографічні матеріали до «Показчика до української соціалістичної і комуністичної літератури. 1875–1925» [30] та «Історія українських політичних партій: Бібліографія літератури, 1874–1926» [33]. В архіві зберігся чорновий автограф огляду «Українська соціалістична література. Проєкт: Огляд літератури українською мовою» [39], який міг бути передмовою до цього видання [23, с. 256]. У картотеках останньою датою зазначено 1925 і 1926, а згідно з листами І. Калиновича, останні відомості про підготовку «Показчика ...» закінчуються 1922 і 1923 рр. Крім того,

в архіві збереглися картотеки на подібну тематику: «Історія комунізму: Бібліографія літератури. 1902–1925» [32] та «Українська національно-політична література: Бібліографія. 1867–1926» [38].

Тетяна Кульчицька у розвідці про історію друкарні та книгарні НТШ у Львові опублікувала 25 листів М. Грушевського до директора друкарні НТШ у Львові за 1922–1923 рр., в яких йшлося, зокрема, про підготовку «Показчика...» І. Калиновича до друку саме у ній (2009) [10; 42]. М. Грушевський у листах від 7 і 15 березня 1922 р. звернувся до директора Івана Криловського²⁵ із пропозицією перевести друк видань УСІ з Відня до Львова з економічних міркувань. Серед запланованих до друку праць було вказано і «Показчик ...» І. Калиновича [42, с. 87]. А вже 17 і 27 березня та 6 квітня 1922 р. він повідомляв директорів, що І. Калинович незабаром привезе «*манускрипт показчика*», «*рукопис*», «*скрипт*». Рукопис «Показчика...», який, згідно з Умовою, мав бути готовий на 1 вересня 1921 р. у Відні, у березні – квітні 1922 р. все ще перебував у І. Калиновича у Золочеві, який шойно повернувся з Відня. Із листів за 26 квітня і 20 травня 1922 р. можна припустити, що рукопис мав би бути в І. Криловського, оскільки в них йшлося про те, в якій послідовності варто «*складати*» книги, що потрібно закупити папір на «*Шрага*²⁶, *Калиновича і VIII 1–2*²⁷» [42, с. 94], а 30 травня М. Грушевський остаточно запропонував: «*Калиновича зачете складати, як скінчите Історію т. VIII 1 і 2*» [42, с. 96]. Т. Кульчицька підсумувала, що друкарня НТШ надрукувала згадані в листах восьмий том «Історії України-Руси», три томи «Історії української літератури» М. Грушевського, монографію «Держава і соціалістичне суспільство» М. Шрага, а «Показчик...» І. Калиновича не вийшов. Причина не була названа [42, с. 87, 88].

Варто відмітити, що лише на титульній сторінці першої частини 8-го тому «Історії України-Руси» зазначено: «з друкарні Наукового товариства імени Шевченка» і «Київ-Львів, 1922». На II-ій і III-ій

²⁵ Криловський Іван – директор друкарні НТШ у 1918–1932 рр.

²⁶ Шраг Микола Ілліч (4 травня, м. Чернігів – 1 лютого 1970, м. Львів) – громадський і політичний діяч, історик права, економіст. Член Центральної Ради. Соратник М. Грушевського, співорганізатор Закордонної делегації УПСР (1920) та Українського соціологічного інституту у Відні.

²⁷ Грушевський М. Історія України-Руси. 2-ге вид. Київ ; Львів, 1922. Т. VIII. Ч. I. 336 с. ; Київ ; Відень, 1922. Ч. II. 224 с. ; Київ ; Відень, 1922. Ч. III. 288 с.

частинах вказано: «Київ-Відень, 1922». М. Грушевський писав до І. Криловського 22 серпня 1922 р.: «*Мабуть, через Ваш виїзд на урльоп [відпустку. – Я. С.] друк затримався і досі VIII₁, нескінчена! Могла б давно вже вийти!*», 8 жовтня 1922 р.: «*VIII₂ я віддав віденській друкарні 26.VI, а на 15.IX вже мав брошуровані примірники. Вам післав VIII₁ в маю [травні. – Я. С.], та й досі не маю*» [42, с. 99]. Очевидно, що третя частина вийшла у Відні наприкінці 1922 р. Стосунки з друкарнею з часом ускладнилися настільки, що 21 квітня 1923 р. М. Грушевський був вимушений написати: «... *Не хочачи надуживати Вашої гречности, буду шукати собі иншої друкарні на другий сезон*» [42, с. 104]. Отож, оскільки перша частина 8-го тому «Історії України-Руси» у Львові запізнилася щонайменше на пів року, а друга вийшла у вересні у Відні, то далі мала настасти, як виникає з листування, черга на видання праці М. Шрага, а також «Історії української літератури» М. Грушевського, п'ять томів якої все ж таки вдалося надрукувати у друкарні НТШ у Львові в 1923 р.²⁸ Друк бібліографічної праці І. Калиновича, очевидно, знову відклали.

М. Грушевський у листах з еміграції до голови НТШ у Львові Кирила Студинського²⁹ неодноразово писав про підготовку до друку праці І. Калиновича, зокрема, 31 липня 1922 р.: «*Книгу Калиновича можна дати до иншої друкарні, хоч би і до Жовкви. Здається скрипт у Криловського, я напишу Калиновичу, щоб передав Вам*» [44, с. 27]. У листі від 18 вересня 1922 р. знову йдеться про пошук грошей на «*книгу Калиновича*» [44, с. 42], а 15 січня 1923 р. з Бадена заявлено: «*Я сього року, крім “Іст[орії] Літ[ератури]” II, хотів би випустити Вашу книгу і Калиновича, більше ні*» [44, с. 73]. Зі змісту листа від 24 квітня 1923 р. стає зрозумілим, що рукопис дали був у І. Калиновича: «*Калиновичу скажіть при побаченню, щоб зложив на В[аші] руки манускрипт показчика соціол[ьогічної] і соціаліст[ичної] літератури, котрий треба буде незадовго дати до*

²⁸ Грушевський М. Історія української літератури. Київ ; Львів : З друкарні Наукового товариства імені Шевченка, 1923. Т. 1–5.

²⁹ Студинський Кирило Йосипович (4 жовтня 1868, с. Кип'ячка, нині Тернопільського р-ну Тернопільської обл. – червень 1941) – філолог-славіст, літературознавець, мовознавець, фольклорист, письменник, громадський діяч. Професор (1900). Дійсний член НТШ (1919), його голова (1923–1932), академік ВУАН (1929–1933), академік АН УРСР (від 1939).

друку. Гонорар за 8 арк. йому виплачений, але що можливо показчик перейде за 8 арк. – се допустимо! ті 98.000 будуть йому пораховані а conto [в рахунок. – Я. С.] додаткового гонорару» [44, с. 97–98]. За місяць (28 травня 1923 р.) ситуація змінилася: «Пропозицію Калиновича – видати замість загальної бібліографії соціологічної і соціалістичної літератури спеціальний показчик Драгоманова я не можу прийняти. Він взявся зробити не показчик усеї літератури, а важнішої, не більше 8 арк[ушів] друку, на се ми списали умову і він вибрав на те гроші, і зовсім не має права підіймати справи ревізії сеї умови» [44, с. 103]. На цьому закінчуються згадки про «Показчик...», які ми виявили в листуванні згаданих вище осіб. Яка його подальша доля – невідомо: залишився він у бібліографа чи був переданий до друкарні.

Л. Ільницька подала політичні причини невиходу бібліографічної праці І. Калиновича: 14 серпня 1922 р. М. Грушевський склав із себе повноваження члена Закордонної делегації УПСР, а на період, коли було заплановано видання «Показчика...», припав розрив з УПСР [23, с. 258]. Загалом, дослідники стверджують, що фінансова скрута Соціологічного інституту призвела до того, що 1923 року видавнича діяльність практично припинилася. Невиданими залишилася низка бібліографічних показчиків, а також праці М. Грушевського, К. Студинського, Д. Антоновича тощо [49, с. 392, 393]. Найбільш вірогідно, що на ситуацію вплинув цілий комплекс суспільно-політичних причин того історичного періоду, а також і особистих взаємин залучених до цього процесу осіб.

Рівно через пів року після підписання угоди з М. Грушевським – 15 вересня 1921 р. у Відні І. Калинович підписав наступну угоду з урядом ЗУНР в особі Уповноваженого у справах преси і пропаганди д-ра Осипа Назарука³⁰ про публікацію бібліографічного показчика «Бібліографія української політичної літератури» [67].

³⁰ Назарук Осип Тадейович (31 серпня 1883, м. Бучач Тернопільської обл. – 31 березня 1940, м. Краків, Польща) – громадський і політичний діяч, письменник, журналіст, публіцист. Керівник Пресової Квартири УСС (1915–1918); делегат Української Національної Ради ЗУНР від Радикальної партії. Керівник Головного управління преси й пропаганди уряду УНР (грудень 1918 – червень 1919) і пресової квартири УГА (від червня 1919). У Кам'янці-Подільському (липень-жовтень 1919) увійшов до уряду Директорії. Після окупації Галичини Польщею емігрував до Канади і США. Повернувся до Львова у серпні 1927 р. 1939 року емігрував до Польщі.

І. Калинович писав до дружини у листі від 1 серпня 1921 р.: «*Ось недавніше вчора договорився з Др Назаруком відносно впорядкування української бібліографії по радикальній літературі, а цієї суботи маю списати з ним умову*» [35, арк. 24 зв.], а 1 вересня 1921 р. згадував про «*6.000 К. (орон), які місячно діставати буду від Др-а О. Назарука*» та другу працю про українську військову літературу, яку замовив у нього «*отаман*» В. Кедровський³¹. Цей лист присвячений темі його повернення до Галичини, де Іван Титович планував жити з бібліографічної роботи, яку запевнятимуть йому обидві умови «*місячно на протязі двох років*» [35, арк. 27, 27 зв.]. 10 жовтня 1921 р. він повідомив: «*По трьох місячних петрактаціях і проволіканнях підписав през. Петрушевич³² і Др. О. Назарук зі мною умову, якої відпис пішлю тобі днями...*» [35, арк. 33 зв.]. Згідно з Умовою, перша частина праці мала бути завершена до кінця 1922 р., другу укладач повинен був готувати протягом двох років до кінця 1924 р., періодично надаючи підготовлені матеріали. О. Назарук подав докладні вимоги щодо замовленої бібліографії літератури, яка мала бути укладена в алфавітному порядку авторів і творів. Додатково мали бути укладені розділи про партійну пресу і відгуки чужинців про українську політику, іменний і систематичний покажчики.

Це, головню, усі відомості, які вдалося виявити в архівних і друкованих джерелах. Маємо надію, що публікація тексту цієї Умови, оригінальний документ якої подаємо у **Додатку 2**, спонукає дослідників до пошуку додаткових джерельних матеріалів.

Висновки. Особистий архів Івана Калиновича надійшов до відділу рукописів філії Бібліотеки АН УРСР у Львові в 1940 р. Через 80 років онук бібліографа Ігор Гаврачинський з Канади передав у дар Бібліотеці оригінальні особисті документи, які розкривають

³¹ Кедровський Володимир Іванович (13 серпня 1890, м. Херсон – 13 березня 1970, м. Метачен, штат Нью-Джерсі, США) – державний і політичний діяч, публіцист, полковник Армії УНР.

³² Петрушевич Євген Омелянович (3 червня 1863, м. Буськ Львівської обл. – 29 серпня 1940, м. Гермсдорф, похований у Берліні; перепохований у Львові на Личаківському цвинтарі) – правник, державний і громадський діяч, голова Української національної ради ЗУНР, Диктатор ЗУНР (9 червня 1919 – 15 березня 1923).

нові факти з життя і діяльності визначного бібліографа, а також є цінними архівними джерелами для подальших досліджень у різних ділянках українознавчих студій. У звіті працівника відділу рукописів В. Лисого перераховано основні групи привезеної бібліографічної збірки І. Калиновича із Золочева, яка стала основою його архіву у відділі рукописів філії Бібліотеки АН УРСР у Львові (нині ЛННБ України ім. В. Стефаника). Він дав оцінку архіву цього видатного українського редактора і видавця при надходженні, здійснив у квітні – травні 1941 р. його первинний розбір і впорядкував деяку частину, зокрема картотеку.

Додаток 1

Грушевський Михайло. Лист до Івана Калиновича. 19 березня 1921 р. Відень

Відень 19.III.[1]921

До Впов. Івана Калиновича в Відні
Високоповажаний Товаришу!

Як організатор Українського Соціологічного Інституту, отсिम приймаю для видання під його фірмою Вашу працю «Бібліографія української соціологічної і соціалістичної літератури за рр. 1871–1920» на умовах поданих в Вашому листі з нинішнього дня:

1. Ся Ваша праця має бути не більше як сто двадцять (120) сторін друку, формату як виданий Українським Соціологічним Інститутом том «Україна. Революція. Розвідки і Матеріали»³³ друку також або ще меншого, вибраного Соціологічним Інститутом. Коли б праця перейшла сі розміри Ви обов'язані її скоротити.
2. Рукопись Ви й предложите не пізнійше 1 вересня сего року, й після рецензії відповідно справите і доповните в час вказаний Вам тоді Соціологічним Інститутом.
3. Український Соціологічний Інститут має право випустити Вашої праці десять тисяч примірників, відразу чи частинами, протягом пяти літ від нинішнього дня, за що має Вам виплатити по шість (6) тисяч австрійських корон за шістнадцять сторін вказаного формату і друку, і окремо за коректури, які маєте зробити,

³³ Христюк П. Замітки і матеріали до історії української революції : 1917–1920 рр. Відень : [б. в.], 1921. Т. I. (Українська революція. Розвідки і матеріали. Книга перша).

- скільки б їх було потрібно, разом по п'ятсот (500) австр. корон за шістнадцять сторін друку. На рахунок сього гонорару маєте одержати тепер 15.000 (п'ятнадцять тисяч) австр. корон і стільки ж потім, як праця Ваша буде ухвалена до друку У[країнським] Соціологічним Інститутом, а повний розрахунок буде з Вами зроблений після виходу друку хоч би якоїсь частини накладу Вашої праці.
4. Папір, письмо (друк) і все інше для видання вибирає Український Соціологічний Інститут і він же свobodно уставляє ціну книги.
 5. Маєте дістати авторських примірників по десять від тисячі, в міру випуску Вашої праці.
 6. По пяти літах можете розпорядити свobodно Вашою працею, до того ж часу не можете друкувати й ані нікому іншому передавати права на видання.
 7. Коли б рукопись не була віддана Вами на час, або не була Вами справлена по вказівкам рецензентів Укр[аїнського] Соц[іологічного] Інст[итуту], ця умова розв'язується.
- Написаним зверху словам «Українським Соціологічним Інститутом», «вибраного Соціологічним Інститутом», «разом», і зачеркненому «видання» – вірити.

Михайло Грушевський.

ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп.
Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 820. Автограф.
Ксерокопія. 1 арк.

Додаток 2

Умова, укладена між Осипом Назаруком та Іваном Калиновичем у справі публікації «Бібліографії української політичної літератури». 15 вересня 1921 р. Відень

УМОВА

Заключена між п. Д-ром Осипом Назаруком в імени галицького Уряду Західньої Української Народної Республіки, і п. Іваном Калиновичем в справі публікації «Бібліографія української політичної літератури».

§ 1. п. Іван Калинович зобов'язується зладити для видання друком публікацію п. з. «Бібліографія української політичної літератури» в поазбучному порядку авторів та їх видань від завязків народовецького, зглядно радикального руху аж по кінець 1921 р. З огляду на те, що в даний момент автор проживає за кордоном, застерігає собі п. Іван Калинович право опрацювання довільного періоду і частин названої бібліографії.

§ 2. Вище названу працю зобов'язується п. Іван Калинович зладити в двох термінах: першу частину до кінця 1922 р. – другу частину згаданої бібліографії до кінця 1924 р. Наколи-б зайшли які надзвичайні технічні

труднощі у здобуттю бібліографічних матеріалів – впорядчикові може продовжити Галицький Уряд, згідно наукова інституція, якій передасть уряд право видання згаданої праці – час віддання бібліографічних праць автором.

§ 3. Галицький Уряд ЗУНР зобов'язується за названі праці заплатити п. Івану Калиновичу, або кому він припоручить (в разі його смерті – родині) по 5.000 корон (словами: п'ять тисячів корон) валютою Німецької Австрії за 1 (один) аркуш друку великої 8° формату лексики, у дві шпальти в 40 рядків по 16 сторінок. – в чому почислено також коректу і ревізію.

§ 4. В разі девальвації австрійської коронної валюти або її підвищення має бути виплачуваний п. Івану Калиновичу авторський гонорар тою валютою, яка буде в тому часі в обігу в Німецькій Австрії при узглядненню рівновартости корони, по осуді річезнавців.

§ 5. Бібліографія української політичної літератури має бути уложена в поазбучному порядку авторів (з коротенькою біографічною заміткою про даного автора), з розв'язкою його письменницьких або партійних псевдонімів і криптонімів або анонімів (на скільки це буде можливим і пожаданим), далі йтимуть в поазбучному порядку писання даного автора (в першу чергу на українській мові, опісля на чужих мовах), під ними конечні бібліографічні замітки (як: зазначування рецензій, полеміки, передруків, перекладів і т. п.). Окремий відділ творить партійна преса (Periodica) і відзиви чужинців про укр. політику. На прикінці праць зглядить впорядчик поіменний і річевий показчики.

§ 6. п. Др. Осип Назарук іменем галицького уряду застерігає тому ж право провіряння бібліографічного матеріалу відданого остаточно до друку через спеціальну комісію, яких замітки і помічення має узгляднити п. Іван Калинович у названій публікації. Понадто п. Др. Осип Назарук застерігає галицькому уряду право першого видання друком «Бібліографії української політичної літератури» або його окремих частин з тим, що це право може бути передане на одну з українських наукових інституцій в Галичині.

§ 7. До кінця календарного року 1928 прислугує галицькому уряду ЗУНР право первокупна другого, доповненого і справленого видання «Бібліографії української політичної літератури».

§ 8. Виплата авторського гонорару відбувається в цей спосіб: п. Іван Калинович, хочаки одержати зачет на авторський гонорар, мусить предложити п. Д-ру О. Назарукові (в разі його неприсутности дотичному референтові) кожного разу певну кількість карток (найменше 400) після чого настає виплата зачету у висоті 4.000 корон від одного аркуша друку (на аркуш друку числиться пересічно 400 карток) з тим, виплата зачету не може перевищати місячно квоти 6.000 корон (шість тисяч корон австр. вал.). Рівночасно п. Др. Осип Назарук іменем галицького уряду ЗУНР застерігає тому ж урядові право відпису карток, які стають власністю

галицького уряду евентуально чи наукової інституції, котрій передасть уряд цієї умови, а оригінали карток повертається авторові для дальшого бібліографічного ужитку, для евентуальних поправок і доповнень для майбутнього другого видання.

§ 9. В разі недодержання місячної виплати урядом ЗУНР п. Івану Калиновичу належного авторського гонорару, має цей право жадати подвійної квоти за місяць, в якому уряд спізнив виплату належного гонорару.

§ 10. З хвилиєю повороту галицького уряду ЗУНР до Галичини і передачі прав цієї умови на одну з галицьких наукових інституцій (пр. Академії Наук або Науковому товариству ім. Шевченка) дальшу виплату авторського гонорару п. Івану Калиновичу установиться окремою умовою.

§ 11. Впорядчикові невільно без дозволу уряду ЗУНР ані продавати, ані видавати на протязі існування права первокупна (то є до кінця 1928 р. і законного речинця видання) ні цілоти, ні частин згаданої бібліографічної праці. Тільки коли-б п. Іван Калинович видавав повну бібліографію писань якогось автора, котрого політичні публікації входять в склад «Бібліографії української політичної літератури» не потребує автор спеціального дозволу уряду ЗУНР.

§ 12. На случай недодержання умови п. Іваном Калиновичем тратить він право на повний авторський гонорар, то є на решту належних йому 1.000 к. від аркуша друку.

§ 13. Повна виплата авторського гонорару наступає по видрукуванню дотичної частини «Бібліографії», в кожному разі не пізнійше до кінця календарного року 1925. з узглядненням продовжень.

§ 14. На доказ згоди на точки цієї умови підписують обі сторони в трьох примірниках текст цієї умови, з яких один лишається в актах галицького уряду ЗУНР, другий примірник у дотичного референта по справам видання уряду, а третій примірник умови одержує п. Іван Калинович.

Відень, дня 15. вересня 1921.

Як автор:

Іван Калинович [підпис]

IWAN KALYNOWYTSCH,
WIEN, XVIII,
Hans-Sachsgasse 18.

[штамп чорнилом синього кольору]

За галицький уряд ЗУНР.

*Уповноважений по справам
пропаганди і преси Уряду ЗУНР
[рукою І. Калиновича. – Я. С.]*

Др Осип Назарук

УРЯД ПРЕСИ і ПРОПАГАНДИ
ЗАХ. УНР

[штамп чорнилом синього кольору]

Ч. 433/През. Д.

III 156/1921

Зі сторони Президіяльної Канцелярії Уряду Диктатора ЗУНР стверджується, що отсей договір зістав рішенням Диктатора з дня 11. Жовтня 1921 /Ч. я. в./ затверджений із застереженням, що у § 9-ім договору мають бути замість слів «спізнив виплату» вставлені слова «невиплатив».

Однозвучний примірник отсего договору переходується в актах Президіяльної Канцелярії.

Відень, дня 11. жовтня 1921.

Шеф Президіяльної Канцелярії: Лев Петрушевич³⁴ [підпис]

Печатка «Західно-Українська Народна Республіка. Президіяльна Канцелярія Диктатора»

ЛННБ України ім В. Стефаніка. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 821. Рукопис і машинопис, оригінал, підписи-автографи, печатки. 2 арк.

Додаток За

Лисий В. Д. «Бібліографічна картотека Івана Калиновича» – звіт. 28 квітня 1941. Львів.

Бібліографічна картотека Івана Калиновича

Автор поставив собі за мету видання:

1) «Всеукраїнська картотека ХХ ст.» за літа 1900–1925 без огляду на територію й національну приналежність авторів і видавців, без огляду на друк і мову самого видання, коли б в ньому тільки мова про Україну і українців. Система укладу мала бути здебільше на взір Естрайхера³⁵–Левицького³⁶ і др.
2) «Бібліографія по українознавству» по всіх ділянках (sic!) науки – за

³⁴ Петрушевич Лев Степанович (1880, с. Ракобовти, нині Львівського р-ну Львівської обл. – 1940, м. Львів) – правник, громадсько-політичний діяч, небіж Є. Петрушевича. Керівник канцелярії уряду ЗУНР в екзилі у Відні (листопад 1919 – березень 1923); правничий дорадник страхової компанії «Дністер» у Львові (від 1926).

³⁵ Естрайхер Кароль-Юзеф-Теофіл (Estreicher Karol Józef Teofil; 22 листопада 1827, м. Краків – 30 вересня 1908, м. Краків) – польський бібліограф, історик літератури і театру, публіцист. Директор бібліотеки Ягеллонського університету (1868–1905). Уклав повну бібліографію книжок, надрукованих у Польщі (1455–1899): «Bibliografia Polska [Stólecie XV–XVIII]», куди ввійшли всі відомі йому українські книжки та журнали, опубліковані на західно-українських землях. До 1908 р. видав 22 томи, наступні видала його син Станіслав (т. 23–33, 1908–1939) і внук Кароль (т. 34, 1951).

³⁶ Левицький Іван Омелянович (18 січня 1850, с. Берлоги, нині Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл. – 30 січня 1913, м. Львів) – громадсько-культурний діяч, бібліограф, журналіст. Голова Бібліотечної комісії НТШ (від 1909). Опублікував праці «Галицько-руська бібліографія ХІХ ст.» (т. 1–2, 1888–1895), «Га-

всі роки до 1925 після річевого порядку

3) Показчики до укр. періодичної преси

4) Показчики до поодиноких авторів

5) Показчики криптонімів, псевдонімів і ініціалів

Окрім цього, збирав і другі матеріали, як для бібліографії і т. п.

Архів, який дійшов до Бібліотеки філіалу АН УРСР у Львові знайшовся в жалюгідному виді, бо в 75% вимішаний в той спосіб, що для приведення його до можливого виду для зужиткування потрібно бодай 6 місяців часу.

Архів не заховався в цілості, отже повне його відтворення неможливе. Всіх вязанок є в архіві 138. З цього числа 70 вязанок є здебільша можливих по невеликім вкладі праці до використання.

Картотека для «Всеукраїнської бібліографії» обнімає около 36.000 титулів, а для «Бібліографії по українознавству» приблизно 60.000 титулів». Автор працював над зібранням карто[те]ки на протязі 20 літ. – з картотеки цієї вже багато річей виданих друком будьто особними публікаціями будьто виданих друком будьто в журнальних і часописних статях.

Бібліографічні листки є списані переважно з автопсії при задержанні правопису, на яким твори вийшли.

Взірць карток відповідає взорови прийнятому в його Бібліографії «Історії України».

Використав: бібліотеки НТШ, Народного дому у Львові, львівську університетську бібліотеку, університетську бібліотеку у Відні, Національну бібліотеку у Відні, Дослідний інститут для Сходу у Відні і багато приватних бібліотек.

Помічними в збірці були йому цілий ряд учених і бібліотекознавців як: Олександр Барвінський³⁷, Михайло Грушевський, Володимир Дорошенко,

лицько-руська бібліографія за роки 1772–1800» (1903), «Українська бібліографія Австро-Угорщини» (т. 1–3, 1909–1911). Зібрав матеріали до бібліографічного словника письменників, митців і громадських діячів Галичини (бл. 2 тис. біографій), частину яких (на літери А–Б) видав під назвою «Прикарпатська Русь в XIX віці в біографіях і портретах її діячів» (Львів, 1898).

³⁷ Барвінський Олександр Григорович (8 червня 1847, с. Шляхтинці, нині с. Гніздичка Тернопільського р-ну Тернопільської обл. – 25 грудня 1926, м. Львів) – історик, громадсько-політичний діяч, педагог. Голова НТШ (1893–1897). Депутат Державної Ради у Відні (1891–1907) і Галицького Сейму (1894–1903). Розпочав видання «Руської історичної бібліотеки» (1886). У різні періоди керував діяльністю провідних українських товариств у Галичині: редактор перших чотирьох томів «Записок НТШ»; голова Українського Педагогічного Товариства (1891–1896), редактор журналів «Учитель» (1889), «Дзвінок» (1890); в. о. голови (1884–1885), заступник голови «Просвіти» (1889–1895). Член Крайової шкільної ради.

І. Крип'якевич³⁸, Др Г. Паламар³⁹, бібліотекар віденської бібліотеки університетської і другі.

Архів слід би повернути до первісного виду бодай відносно бібліографії укр. друку на Західно українських землях, поза межами зах. Укр. земель на захід, а втім і заокеанського за 1900–25, а спеціально за час 1914–1925 [підкреслення В. Лисого. – Я. С.]

Слід зауважити, що автор приготував вже до друку:

- 1) Бібліографію до історії України за 1914–1924 р. в різних мовах
 - 2) бібліографію укр. мови і письменства за 1914–24
 - 3) бібл. укр. шкільництва за 1914–24
 - 4) бібл. укр. політичної думки за 1914–24 р.
- Цих рукописів в архіві нема. Є тільки неупорядкована картотека.

./.

Я виділив з архіву ті частини, які є після років або після авторів, а вкінці ті частини які є зладжені після річевого поділу.

Після років появи друків я виділив 11 пакунків, невелику частину картотеки після авторів, майже цілу картотеку для псевдонімів і криптонімів, та всю цю картотеку, яка була зложена після річевого поділу.

Виділив я картотеку для часописів і журналів майже в цілості. Є цього 17 пакунків.

Львів, 28/IV.41

Лисий В. Д.

ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп.
Справа фонду 57 (Калинович І. Т.). Автограф,
оригінал. Арк. 1–2.

Додаток 36

Лисий В. Д. «Архів Івана Калиновича» – звіт. 12 травня 1941. Львів

Архів Івана Калиновича.–

Архів Івана Калиновича по його частинним упорядкуванням
має 138 звоїв [sic!] картотеки і рукописів.

З цього 70 звоїв пономерованих, а 68 непономерованих [24 рубрики.
70 чисел].–

³⁸ Крип'якевич Іван Петрович (25 червня 1886, м. Львів – 21 квітня 1967, м. Львів) – історик-медієвіст, книго- та джерелознавець, бібліограф, археограф, громадський і освітній діяч. Професор Львівського університету (1941), доктор історичних наук (1941). Директор Інституту суспільних наук АН УРСР (1953–1962). Академік АН УРСР (1958). Секретар Історично-філософської секції (1920–1934), надалі – її голова; редактор «Записок НТШ. Праці Історично-філософської секції» (1924–1937).

³⁹ Паламар Григорій, д-р – політичний діяч на еміграції. Див.: ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57. Спр. 220, 401, 463, 783.

1) Історія України, історія всесвітня і споріднені	ч. 1–7
2) Шевченко	ч. 8–9
3) етнографія	ч. 10
4) укр. література, соц. література, суспільні науки	ч. 11–12
5) бібліографічна література	ч. 13
6) картотека по різним дисциплінам	ч. 14–16
7) друки по рокам XIX і XX ст.	ч. 17
8) педагогічна література	ч. 18
9) бібліотеки	ч. 20
10) соціалістична література	ч. 19
11) Автори від А-Е і Кримський осібно	ч. 21–25
12) вирізки з часописів	ч. 26–30
13) псевдоніми і криптоніми	ч. 31
14) бібліографія по рокам: 1912, 1914, 1915, 1916, 1917, 1919, 1920, 1921, 1923, 1924, 1925	ч. 32–42–43
15) бібліографія часописних статей XIX і XX ст.	ч. 44–61
16) історичні події	ч. 62
17) Бібліографія творів Сумцова	ч. 63
18) показчик до «Відродження нації»	ч. 64
19) словарець слів	ч. 65
20) Бібліографія творів Драгоманова	ч. 66
21) Бібліографія творів Франка	ч. 67
22) Рукописи і друки Ів. Калиновича	ч. 68
23) Чужі рукописи і друки	ч. 69
24) Листи до Ів. Калиновича	ч. 70.

Неномеровані зводі в числі 68 зовсім не упорядковані, а тільки зовнішньо доведені до порядку.

Львів. 12/V.41.

Лисий В. Д.

ЛННБ України ім. В. Стефаніка. Від. рукоп.
Справа фонду 57 (Калинович І. Т.). Автограф,
оригінал. Арк. 3.

3. Умови надання Соціалістичним Інститутам має право
 виступати виступити Вами проку і дванадцять тисяч
 українців, відразу ж частинками, протилежним певним
 літ від квітня цього року, да що має Вам виступити
 на місцях (в) умісся австрійських ідея за іншою
 чини історія вкрити формальну і друку, і окремо
 за коректури, які мають зробити, змінами їх буде
 копійки, на місцях (500) австр. корони за місяць
 чини історія друку. На разі цього року погруді має
 (те одержати пенс 15,000) (посередній місяць)
 австр. корон і стільки ж літ, як іранці Вами
 буде чиниє до друку, Соціалістичним Інститутам,

Грушевський Михайло. Лист до Івана Калиновича (фрагмент).
 19 березня 1921 р. Відень

Українська Народня Републіка (Західня область).
 Державний Секретаріат Заграничних справ. «Перепустка за границю»
 Івана Калиновича (фрагмент). 13 квітня 1919 р. Станіславів

55/4. ^{у зв'язку з тим, що} ^{у зв'язку з тим, що} ^{у зв'язку з тим, що}
у розі не підписано до Києва Канцелярського Ряду ЗУНР. з усього
На доказ згоди на початку цієї угоди підписаною
обидві сторони в трьох примірниках текст цієї угоди,
з яких одна лишається в архівах Канцелярського Ряду ЗУНР,
другий примірник з додатковим роз'ясненням по справі
видаєть Україну, а третій примірник угоди одержує п. Іван
Калинович.

Відень, дня 15. вересня 1921.

Як автор:

Іван Калинович

IWAN KALYNOWYTSCH,
WIEN, XVIII,
Hans - Sackgasse 18.

За Канцелярський Ряд ЗУНР.
Уповноважений по справі Ряду ЗУНР
пропаганди і преси
Др. Осип Назарук

УРЯД ПРЕСИ І ПРОПАГАНДИ ЗАХ. УНР.

Ч. 433/През. Д.
III 156/1921.

Зі сторони Президіяльної Канцелярії Уряду Диктатора ЗУНР. стверджується, що отсей договір вістав рішенням Диктатора з дня 11. жовтня 1921 / Ч. я. в. / затвердженні із застереженням, що у ф. 9-ім договорі мають бути замість слів "спізнав виплату" вставлені слова "невиплатив".

Однозвучний примірник отсего договору переходить в актах Президіяльної Канцелярії.

В і д е н ь , дня 11. жовтня 1921.

Шеф Президіяльної Канцелярії :

Осип Назарук

Умова, укладена між Осипом Назаруком та Іваном Калиновичем у справі публікації «Бібліографії української політичної літератури» (фрагмент).
15 вересня 1921 р. Відень

1. Адміністрація Управи Української Національної ради та тимчасових управителів урядів міста Дрогобича. *Дрогобицький листок*. Дрогобич, 1918. 12 падолиста (ч. 1). С. 4.

2. Андрійчук М. Т. Історія українського книговидання в рукописній спадщині Івана Калиновича (за матеріалами фондів відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника). *Поліграфія і видавнича справа* : наук.-техн. зб. Львів, 2012. № 1 (57). С. 3–9.

3. Білокінь С. І. Калинович Іван Титович. *Енциклопедія історії України*. Київ : Наук. думка, 2007. Т. 4 : Ка–Ком. С. 32.

4. Білокінь С. І., Сенік Я. П. Калинович Іван Титович. *Енциклопедія Сучасної України*. Київ, 2012. Т. 12 : Кал–Киї. С. 41.

5. Вальо М. Журналістика і видавнича діяльність Івана Калиновича. *Збірник праць Науково-дослідного центру періодики*. Львів, 2003. Вип. 11. С. 780–791.

6. Вальо М. Іван Калинович: життя і діяльність. *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. Львів, 2003. Т. 246 : Праці Філологічної секції. С. 509–522.

7. Ващекина З. Г., Лазеба Е. Н. Украинский библиограф И. Т. Калинович. *Советская библиография* : сб. ст. и материалов. Москва : Изд-во Всесоюз. Кн. палаты, 1958. Вып. 51. С. 68–73.

8. Годкевич М. Лист до Є. Калинович. 28 липня 1928 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 779. Арк. 7.

9. Грушевський М. Лист до І. Калиновича у Відні. 19 березня [1]921 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 820. 2 арк.

10. Грушевський М. Листи до Друкарні НТШ у Львові. 1922–1925 // ЦДІА України у м. Львові. Ф. 309. Оп. І. Спр. 616. 155 арк.

11. Гуменюк М. Бібліографічна діяльність Івана Калиновича. *Жовтень*. Львів, 1960. № 6. С. 152–157.

12. Гуменюк М. І. Калинович як бібліограф. *Архіви України*. Київ, 1965. № 6. С. 52–55.

13. Гуменюк М. П. Калинович Іван Титович. *Українська літературна енциклопедія*. Київ : «Українська радянська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1990. Т. 2. С. 380.

14. Гуцаленко Т. Відділ рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України у 1940–1949 рр.: постаті та події. *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника* : [зб. наук. праць]. Львів, 2005. Вип. 13. С. 175–246.

15. Дорошенко В. Пам'яті згаслих. Іван Калинович. *Бібліологічні вісті*. Київ, 1927. № 4 (17). С. 99–104.

16. Дорошенко В. Пам'яті українських бібліографів: (Д. Дорошенко, І. Калинович, М. Комаров, І. Кривецький, З. Кузеля, І. Левицький). *Науковий збірник = Symposium of science / Укр. Вільна Акад. Наук у США ; Нью-Йорк, 1953. Чис. 2. С. 175–184.*

17. Зуляк І. С. Іван Калинович – бібліограф культурно-просвітнього руху в Західній Україні міжвоєнного періоду. *Українська біографістика = Biographistica Ukrainica* : зб. наук. праць Ін-ту біогр. дослідж. Київ, 2012. Вип. 9. С. 187–196.

18. Іван Калинович [Некролог]. *Діло*. 1927. 16 листоп. (чис. 256). С. 3.

19. Іван Калинович [Некролог]. *Наше слово*. Львів, 1927. 27 падолиста (№ 26–27). С. 1.

20. Іван Калинович (1884–1927) : біобібліогр. покажчик / уклад. Т. Ю. Кульчицька ; авт. вступ. ст. М. Вальо. Львів, 2015. 94 с.

21. Ігнатієнко В. [Огляд праць І. Калиновича]. *Бібліологічні вісті*. Київ, 1926. № 4. С. 70–72.

22. Ільницька Л. М. Грушевський і становлення українознавчої бібліографії в Науковому Товаристві ім. Шевченка у Львові. *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника* : [зб. наук. праць]. Львів, 1998. Вип. 6. С. 47–53.

23. Ільницька Л. Нездійснений видавничий проєкт Івана Калиновича (до взаємин І. Калиновича з М. Грушевським). *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника* : [зб. наук. праць]. Львів, 2006. Вип. 14. С. 253–259.

24. Ільницька Л. Спогади дочки І. Калиновича про батька: з публікації листа Надії Калинович до М. П. Гуменюка. *Збірник праць і матеріалів на пошану Лариси Іванівни Крушельницької*. Львів, 1998. С. 309–314.

25. Ільницька Л. Українка НТШ як джерело національної бібліографії. *Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка: книги і люди* : матеріали круглого столу. Львів, 1996. С. 67–77.

26. Ільницька Л. І. Українознавча бібліографія в Науковому товаристві ім. Шевченка у Львові (1885–1939). Друковані й архівні матеріали. *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України*. Львів, 1994. Вип. 4. С. 165–183.

27. Інвентарний опис особистого архіву Івана Калиновича / підготов. до друку, допоміжні покажч. Я. Сеника ; відп. за випуск О. Дзьобан. Львів, 1998. 212 с.

28. Калинець І., Куц О. Упорядкування документальних матеріалів особистого фонду І. Т. Калиновича. *Архіви України*. Київ, 1971. № 1. С. 52–58.

29. Калинович Є. Листування з НКО УРСР, Українською книжковою палатою та ін. 1928–1929 і б. д. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відрукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 779. 5 л., 7 арк.

30. Калинович І. Бібліографічні матеріали до «Показчика до української соціалістичної і комуністичної літератури. 1875–1925» // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 679. 677 арк.

31. Калинович І. Бібліографія. *Нова доба*. Відень, 1920. 6 марта (чис. 1). С. 8 ; 20 мая (чис. 13). С. 6 ; 5 черв. (чис. 14). С. 6 ; 12 черв. (чис. 15). С. 6 ; 19 черв. (чис. 16). С. 6 ; 26 черв. (чис. 17). С. 6.

32. Калинович І. Історія комунізму: Бібліографія літератури. 1902–1925 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 675. 542 арк.

33. Калинович І. Історія українських політичних партій: Бібліографія літератури. 1874–1926 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 682. 274 арк.

34. Калинович І. Листи до Григорія Толмачіва (Піддубного). 1927 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 301. 2 л., 6 арк.

35. Калинович І. Листи до дружини Євгенії Калинович. 1909–1922 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 300. 17 л., 32 арк.

36. Калинович І. Показчик до української соціалістичної і комуністичної літератури. Відень ; Київ, 1921. VIII + 112 с. (Бібліотека «Нової доби» ; № 20).

37. Калинович І. [Показчик до української соціалістичної і комуністичної літератури]: передмова. Чорновий автограф // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 63. 7 арк.

38. Калинович І. Українська національно-політична література: Бібліографія. 1867–1926 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 680. 718 арк.

39. Калинович І. Українська соціалістична література. Проект: Огляд літератури українською мовою. Чорновий автограф // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 67. 6 арк.

40. Калинович Н. І. Листи до Гуменюка М. П. 1960, 1970 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рук. Ф. 226 (Гуменюк М. П.). Спр. 566. 3 л. 7 арк.

41. Королевич Н. Ф. Іван Калинович (1884–1927). *Українські бібліографи ХХ століття* : навч. посіб. для ін-тів культури України. Київ : Кн. палата України, 1998. С. 91–110.

42. Кульчицька Т. Друкарня та книгарня Наукового товариства ім. Шевченка в контексті книговидавничого процесу Львова першої половини ХХ ст. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника* : зб. наук. праць. Львів, 2009. Вип. 1 (17). С. 82–105.

43. Лисий В. Д. Бібліографічна картотека Івана Калиновича; Архів Івана Калиновича – звіт. 28 квітня 1941; 12 травня 1941 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Справа фонду 57 (Калинович І. Т.). 3 арк.

44. Листи Михайла Грушевського до Кирила Студинського (1894–1932 рр.) / упоряд. Г. Сварник. Львів ; Нью-Йорк : Вид-во М. П. Коць, 1998. 268 с.

45. Липперт Ю. Історія культури в трьох нарисах / пер.: П. Дятлова і Хв. Мойси. Нью-Йорк ; Відень ; Львів ; Київ, 1922. XVI + 400 с. : іл.

46. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 1 (1939–1945) : зб. документів і матеріалів / [упоряд.: Сварник Г., Дзюбан Р., Кривенко М., Кусий Л., Муравський В.]. Львів, 2010. L + 568 с. (Джерелознавча серія).

47. Люзняк М. Іван Калинович – видавець і редактор: із спостережень над листами. *Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету*. Львів, 2000. С. 118–121.

48. Люзняк М. Українська науково-популярна книга кінця ХІХ – початку ХХ ст. як соціокультурний феномен: з історії виникнення та становлення. Львів : ЛДКФ «Атлас», 2000. С. 268–276.

49. Пиріг Р. Я., Тельвак В. В. Михайло Грушевський : біографічний нарис. Київ : Либідь, 2016. 576 с.

50. Рева Л. Іван Калинович та його «Всеукраїнська бібліографія ХХ століття». *Вісник Книжкової палати*. Київ, 2004. № 6. С. 35–36.

51. Рибчинська Н. Видавнича діяльність Бібліографічної комісії НТШ у галузі ретроспективної українознавчої бібліографії (1909–1939). *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника* : [зб. наук. праць]. Львів, 2004. Вип. 12. С. 141–164.

52. Рибчинська Н. «Перший пробний білянс українського друкованого слова за роки 1914–1924» Івана Калиновича. *Бібліографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1909–1939): напрями діяльності та постаті* : зб. наук. праць. Львів, 2010. С. 416–419.

53. Савчак Х. Зв'язки Івана Калиновича з українськими громадськими організаціями й установами: (за матеріалами особистого архіву І. Калиновича у Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника). *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника* : зб. наук. праць. Львів, 2011. Вип. 3 (19). С. 490–507.

54. Сарана Ф. К. Калинович І. Т. *Українська радянська енциклопедія*. Київ, 1961. Т. 6. С. 85.

55. Сенік Я. Калинович Іван Титович. *Українська журналістика в іменах* : матеріали до енцикл. словника / за ред. М. М. Романюка. Львів, 1994. Вип. 1. С. 85–87.

56. Сенік Я. Трагічна доля архіву І. Калиновича – втрати і розпорощення. *Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: історія, джерела, постаті* : доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. Львів, 26 лют. 2021 р. Львів, 2021. С. 210–215.

57. Сенік Я. П. Бібліографія періодики в архіві Івана Калиновича. *Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики* : доп. та повідомл. наук. конф., Львів, 25–26 серп. 1995 р. Львів, 1996. С. 452–461.

58. Сірополко С. Діяльність Культурно-освітньої Комісії Трудового Конгресу (На основі архівних матеріалів). *Дніпро: Календар-Альманах на звичайний рік 1939* / за ред. В. Дорошенка. Львів, 1938. Річн. XVI. С. 59–63.

59. Смогоржевська І. Бібліограф української історії. *Бібліотечний вісник*. Київ, 2003. № 1. С. 36–40.

60. Солонська Н. Бібліограф і видавець Іван Калинович. *Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф., Київ, 14–17 жовт. 1997 р. Київ, 1997. С. 139–140.

61. У півстолітніх змаганнях. Вибрані листи до Кирила Студинського (1891–1941) / упоряд.: О. Гайова, У. Єдлінська, Г. Сварник. Київ : Наук. думка, 1993. 768 с.

62. Українська книжкова палата. Листи до Калиновича І. Т. 1927 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 289. 2 л., 2 арк.

63. Українська Народня Республіка (Західня область). Державний Секретаріат Заграничних справ. «Дипломатичний паспорт» Калиновича Івана. 6 мая 1919. Станіславів // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 819. 1 арк.

64. Українська Народня Республіка (Західня область). Державний Секретаріат Заграничних справ. «Перепустка за границю» [...] Калиновича Івана, видана в Станіславі 13 квітня 1919 р. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 818. 2 арк.

65. Українська національна рада. *Діло*. 1918. 14 падолиста (чис. 261). С. 1.

66. Український науковий інститут книгознавства. Листи до Калиновича І. Т. 1924–1925 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 296. 2 л., 2 арк.

67. Умова, заключена між д-ром Осипом Назаруком в імені галицького уряду З. У. Н. Р. і п. Іваном Калиновичем в справі публікації «Бібліографія української політичної літератури». 15 вересня 1921 р. Оригінал. // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 57 (Калинович І. Т.). Спр. 821. 2 арк.

68. Федотова О. Справа українського бібліографа Івана Калиновича. *Вісник Книжкової Палати*. 2000. № 1. С. 34–36.

69. Як Дрогобиччина перейшла у владу «Української Національної Ради». *Дрогобицький листок*. Дрогобич, 1918. 12 листопада (ч. 1). С. 2.

References

1. Administratsiia Upravy Ukrainskoi Natsionalnoi rady ta tymchasovykh upravyteliv uriadiv mista Drohobycha [Administration of the Board of the Ukrainian National Council and temporary managers of the government of the town of Drohobych] (1918, November 1). *Drohobyt'skyi lystok*, 1, p. 4. [in Ukr.].

2. Andriichuk, M. T. (2012). Istoriiia ukrainskoho knyhovydannia v rukopysnii spadshchyni Ivana Kalynovycha (za materialamy fondiv viddilu rukopysiv Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy im. Vasylia Stefanyka) [The history of Ukrainian book publishing in the manuscript heritage of Ivan Kalynovych (based on materials from the Manuscript Department funds of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv)]. *Polihrafiia i vydavnycha sprava : nauk.-tekhn. zbirnyk*. Lviv, 1 (57), pp. 3–9. [in Ukr.].

3. Bilokin, S. I. (2007). Kalynovych Ivan Tytovych. *Entsyklopediia istorii Ukrainy*. Kyiv : Nauk. dumka, 4 : Ka–Kom, p. 32. [in Ukr.].

4. Bilokin, S. I. & Senyk, Ya. P. (2012). Kalynovych Ivan Tytovych. *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy*. Kyiv, 12 : Kal–Kui, p. 41. [in Ukr.].

5. Valio, M. (2003). Zhurnalistyka i vydavnycha diialnist Ivana Kalynovycha [Journalism and publishing activity of Ivan Kalynovych]. *Zbirnyk prats Naukovo-doslidnogo tsentru periodyky*. Lviv, 11, pp. 780–791. [in Ukr.].

6. Valio, M. (2003). Ivan Kalynovych: zhyttia i diialnist [Ivan Kalynovych: life and activities]. *Zapysky Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka*. Lviv, 246 : Pratsi Filolohichnoi sektiï, pp. 509–522. [in Ukr.].

7. Vashchekina, Z. G. & Lazeba, Ye. N. (1958). Ukrainskii bibliograf I. T. Kalynovich [Ukrainian bibliographer I. T. Kalynovych]. *Sovetskaia bibliografiia : sb. st. i materialov*. Moskva : Izd-vo Vsesoiuz. Kn. palaty, 51, pp. 68–73. [in rus.].

8. Hodkevych, M. Lyst do Ye. Kalynovych. 28 lypnia 1928 [A letter to Ye. Kalynovych. July 28, 1928] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 779, fol. 7. [in Ukr.].

9. Hrushevskyyi, M. Lyst do I. Kalynovycha u Vidni. 19 bereznia [1]921. [A letter to I. Kalynovych. March 19, [1]921] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 821, 2 fol. [in Ukr.].

10. Hrushevskyyi, M. Lysty do Drukarni NTSh u Lvovi. 1922–1925 [Letters to the NTSh Printing Office in Lviv. 1922–1925] // TsDIA Ukrainy u m. Lvovi. F. 309, series I, file 616, 155 fol. [in Ukr.].

11. Humeniuk, M. (1960). Bibliohrafichna diialnist Ivana Kalynovycha [Bibliographic activity of Ivan Kalynovych]. *Zhovten*. Lviv, 6, pp. 152–157. [in Ukr.].

12. Humeniuk, M. (1965). I. Kalynovych yak bibliohraf [I. Kalynovych as a bibliographer]. *Arkhivnyy Ukrainy*. Kyiv, 6, pp. 52–55. [in Ukr.].

13. Humeniuk, M. P. (1990). Kalynovych Ivan Tytovych. *Ukrainska literaturna entsyklopediia*. Kyiv : “Ukrainska radianska entsyklopediia” im. M. P. Bazhana, 2, p. 380. [in Ukr.].

14. Hutsalenko, T. (2005). Viddil rukopysiv Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka NAN Ukrainy u 1940–1949 rr.: postati ta podii [Manuscript Department of Vasyl Stefanyk Scientific Library in Lviv of the National Academy of Sciences of Ukraine in 1940–1949: figures and events]. *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka* : [zb. nauk. prats]. Lviv, 13, pp. 175–246. [in Ukr.].

15. Doroshenko, V. (1927). Pamiaty zhaslykh. Ivan Kalynovych [In memory of the deceased. Ivan Kalynovych]. *Bibliolohichni visti*. Kyiv, 4 (17), pp. 99–104. [in Ukr.].

16. Doroshenko, V. (1953). Pamiati ukrainskykh bibliohrafiv [In memory of Ukrainian bibliographers]: (D. Doroshenko, I. Kalynovych, M. Komarov, I. Krevetskyi, Z. Kuzelia, I. Levytskyi). *Naukovyi zbirnyk = Symposium of science / Ukr.* Vilna Akad. Nauk u SShA. Niu-York, 2, pp. 175–184. [in Ukr.].

17. Zuliak, I. S. (2012). Ivan Kalynovych – bibliohraf kulturno-prosvitnoho rukhu v Zakhidnii Ukraini mizhvoiennoho periodu [Ivan Kalynovych as a bibliographer of the cultural and educational movement in Western Ukraine of the interwar period]. *Ukrainska biohrafistyka = Biographistica Ukrainica* : zb. nauk. prats In-tu biohr. doslidzh. Kyiv, 9, pp. 187–196. [in Ukr.].

18. Ivan Kalynovych [Nekroloh] [Obituary]. (1927, November 16). *Dilo*, 256, p. 3. [in Ukr.].

19. Ivan Kalynovych [Nekroloh] [Obituary]. (1927, November 27). *Nashe slovo*, 26–27, p. 1. [in Ukr.].

20. Kulchytska, T. Yu. (comp., 2015). Ivan Kalynovych (1884–1927) [Ivan Kalynovych (1884–1927)] : biobibliohr. pokazhchyk. Lviv, 94 p. [in Ukr.].

21. Ihnatiienko, V. (1926). [Ohliad prats I. Kalynovycha] [Review of the works of I. Kalynovych]. *Bibliolohichni visti*. Kyiv, 4, pp. 70–72. [in Ukr.].

22. Ilnytska, L. (1998). M. Hrushevskyyi i stanovlennia ukrainoznavchoï bibliohrafiï v Naukovomu Tovarystvi im. Shevchenka u Lvovi [M. Hrushevskyyi and the formation of the Ukrainian studies bibliography in the Shevchenko Scientific Society in Lviv]. *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka* : [zb. nauk. prats]. Lviv, 6, pp. 47–53. [in Ukr.].

23. Ilnytska, L. (2006). Nezdiiisnennyi vydavnychyi proiekt Ivana Kalynovycha (do vzaiemyn I. Kalynovycha z M. Hrushevskym) [The unrealized publishing project of Ivan Kalynovych (on the relationship between I. Kalynovych

and M. Hrushevskiyi)]. *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka* : [zb. nauk. prats]. Lviv, 14, pp. 253–259. [in Ukr.].

24. Ilnytska, L. (1998). Spohady dochky I. Kalynovycha pro batka: z publikatsii lysta Nadii Kalynovych do M. P. Humeniuka [Memoirs of the daughter of I. Kalynovych about her father: from the publication of a letter of Nadiia Kalynovych to M. P. Humeniuk]. *Zbirnyk prats i materialiv na poshanu Larysy Ivanivny Krushelnytskoi*. Lviv, pp. 309–314. [in Ukr.].

25. Ilnytska, L. (1996). Ukrainika NTSh yak dzherelo natsionalnoi bibliografii [Ukrainika of NTSh as a source of national bibliography]. *Biblioteka Naukovoho tovarystva im. Shevchenka: knyhy i liudy* : materialy kruhloho stolu. Lviv, pp. 67–77. [in Ukr.].

26. Ilnytska, L. I. (1994). Ukrainoznavcha bibliografiiia v Naukovomu tovarystvi im. Shevchenka u Lvovi (1885–1939). Drukovani i arkhivni materialy [Ukrainian studies bibliography in the Shevchenko Scientific Society in Lviv (1885–1939). Printed and archival materials]. *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka NAN Ukrainy*. Lviv, 4, pp. 165–183. [in Ukr.].

27. Senyk, Ya. (ed., 1998). Inventarnyi opys osobystoho arkhivu Ivana Kalynovycha [Inventory of the personal papers of Ivan Kalynovych]. Lviv, 212 p. [in Ukr.].

28. Kalynets, I. & Kushch, O. (1971). Uporiadkuvannia dokumentalnykh materialiv osobystoho fondu I. T. Kalynovycha [Arrangement of documentary materials of the personal fond of I. T. Kalynovych]. *Arkhivy Ukrainy*, 1, pp. 52–58. [in Ukr.].

29. Kalynovych, Ye. Lystuvannia z NKO URSR, Ukrainskoiu knyzhkovoïu palatoïu ta in. 1928–1929 and undated [Correspondence with National Commisariat of Education of the Ukrainian SSR, Ukrainian Book Chamber, etc.] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 779, 5 letters, 7 fol. [in Ukr.].

30. Kalynovych, I. Bibliografichni materialy do “Pokazhchyka do ukraïnskoi sotsialistychnoi i komunistychnoi literatury. 1875–1925” [Bibliographic materials for “Index to Ukrainian Socialist and Communist Literature. 1875–1925”] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 679, 677 fol. [in Ukr.].

31. Kalynovych, I. (1920, March 6 ; May 20 ; June 5 ; June 12 ; June 19 ; June 26). Bibliografiiia [Bibliography]. *Nova doba*. Viden, 1, p. 8 ; 13, p. 6 ; 14, p. 6 ; 15, p. 6 ; 16, p. 6 ; 17, p. 6. [in Ukr.].

32. Kalynovych, I. Istoriia komunizmu: Bibliografiiia literatury. 1902–1925 [History of communism: Bibliography of literature. 1902–1925] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 675, 542 fol. [in Ukr.].

33. Kalynovych, I. Istoriiia ukrainskykh politychnykh partii: Bibliohrafiia literatury. 1874–1926 [History of Ukrainian political parties: Bibliography of literature. 1874–1926] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 682, 274 fol. [in Ukr.].

34. Kalynovych, I. Lysty do Hryhoriia Tolmachiva (Pidubnoho). 1927 [Letters to Hryhoriia Tolmachiv (Pidubnyi)] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 301, 2 letters, 6 fol. [in Ukr.].

35. Kalynovych, I. Lysty do druzhyny Yevhenii Kalynovych. 1909–1922 [Letters to his wife Yevhenia Kalynovych. 1909–1922] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 300, 17 letters, 32 fol. [in Ukr.].

36. Kalynovych, I. (1921). Pokazchuk do ukrainskoi sotsialistychnoi i komunistychnoi literatury [Index to Ukrainian socialist and communist literature]. Viden ; Kyiv, VIII + 112 pp. (Biblioteka “Novoi doby” ; 20). [in Ukr.].

37. Kalynovych, I. [Pokazchuk do ukrainskoi sotsialistychnoi i komunistychnoi literatury]: peredmova. Chornovyi avtohrاف [Index to Ukrainian socialist and communist literature: preface]. Draft autograph // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 63, 7 fol. [in Ukr.].

38. Kalynovych, I. Ukrainska natsionalno-politychna literatura: Bibliohrafiia. 1867–1926 [Ukrainian national and political literature: Bibliography. 1867–1926] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 680, 718 fol. [in Ukr.].

39. Kalynovych, I. Ukrainska sotsialistychna literatura. Proekt: Ohliad literatury ukrainskoiu movoiu. Chornovyi avtohrاف [Ukrainian socialist literature. Project: Review of literature in the Ukrainian language. Draft autograph] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 67, 6 fol. [in Ukr.].

40. Kalynovych, N. I. Lysty do Humeniuka M. P. 1960, 1970 [Letters to Humeniuk M. P. 1960, 1970] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 226 (Humeniuk M. P.), file 566, 3 letters, 7 fol. [in Ukr.].

41. Korolevych, N. F. (1998). Ivan Kalynovych (1884–1927). *Ukrainski bibliohrafiy XX stolittia* : navch. posib. dlia in-tiv kultury Ukrainy. Kyiv : Kn. palata Ukrainy, pp. 91–110. [in Ukr.].

42. Kulchytska, T. (2009). Drukarnia ta knyharnia Naukovoho tovarystva im. Shevchenka v konteksti knyhovydavnychoho protsesu Lvova pershoi polovyny XX st. [Printing and bookstore of the Shevchenko Scientific Society in the context of the book publishing process of Lviv in the first half of the 20th c.]. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka* : zb. nauk. prats. Lviv, 1 (17), pp. 82–105. [in Ukr.].

43. Lysi, V. D. Bibliohrafichna kartoteka Ivana Kalynovycha; Arkhiv Ivana Kalynovycha – zvit. 28 kvitnia 1941; 12 travnia 1941 [Bibliographic card

catalogue of Ivan Kalynovych; Papers of Ivan Kalynovych – report. April 28, 1941; May 12, 1941 // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. Documentation of fond 57 (Kalynovych I. T.), 3 fol. [in Ukr.].

44. Svarnyk, H. (comp., 1998). *Lysty Mykhaila Hrushevskoho do Kyryla Studynskoho (1894–1932 pp.)* [Letters of Mykhailo Hrushevskyyi to Kyrylo Studynskyyi (1894–1932)]. Lviv ; Niu-York : Vyd-vo M. P. Kots, 268 p. [in Ukr.].

45. Lippert, Yu. (1922). *Istoriia kultury v triokh narysakh* [The history of culture in three essays] / Transl. by P. Diatlov and Khv. Moisa. Niu-York ; Viden ; Lviv ; Kyiv, XVI + 400 p. : il. [in Ukr.].

46. Svarnyk, H., Dziuban, R. & Kryvenko, M. et. al. (comp., 2010). *Lvivska natsionalna naukova biblioteka Ukrainy imeni V. Stefanyka: peremishchennia i vtraty fondiv. T. 1 (1939–1945) : zb. dokumentiv i materialiv* [Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv: displacements and losses]. Vol. 1 (1939–1945): collect. documents and materials]. Lviv, L + 568 p. (Dzhereloznavcha seriia). [in Ukr.].

47. Liuzniak, M. (2000). *Ivan Kalynovych – vydavets i redaktor: iz spozterezhen nad lystamy* [Ivan Kalynovych – publisher and editor: from observations of letters]. *Naukovi zoshyty istorychnogo fakultetu Lvivskogo universytetu*. Lviv, pp. 118–121. [in Ukr.].

48. Liuzniak, M. (2000). *Ukrainska naukovopopuliarna knyha kintsia XIX – pochatku XX st. yak sotsiokulturnyi fenomen: z istorii vynykennia ta stanovlennia* [Ukrainian popular science book of the end of the 19th – beginning of the 20th c. as a sociocultural phenomenon: from the history of emergence and development]. Lviv : LDKF “Atlas”, pp. 268–276. [in Ukr.].

49. Pyrih, R. Ya. & Telvak, V. V. (2016). *Mykhailo Hrushevskyyi : biohrafichnyi narys* [Mykhailo Hrushevskyyi : biographical essay]. Kyiv : Lybid, 576 p. [in Ukr.].

50. Reva, L. (2004). *Ivan Kalynovych ta yoho “Vseukrainska bibliohrafiia XX stolittia”* [Ivan Kalynovych and his “All-Ukrainian bibliography of the 20th century”]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*. Kyiv, 6, pp. 35–36. [in Ukr.].

51. Rybchynska, N. (2004). *Vydavnycha diialnist Bibliohrafichnoi komisii NTSh u haluzi retrospektyvnoi ukrainoznavchoi bibliohrafii (1909–1939)*. [Publishing activity of the Bibliographic Commission of the Shevchenko Scientific Society in the field of retrospective Ukrainian studies bibliography (1909–1939)]. *Zapysky Lvivskoi naukovoï biblioteky im. V. Stefanyka* : [zb. nauk. prats]. Lviv, 12, pp. 141–164. [in Ukr.].

52. Rybchynska, N. (2010). *“Pershyi probnyi bilians ukrainskoho drukovanoho slova za roky 1914–1924” Ivana Kalynovycha* [“The first trial balance of the Ukrainian printed word for the years 1914–1924” by Ivan Kalynovych]. *Bibliohrafichna komisiiia Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka u Lvovi*

(1909–1939): *napriamy diialnosti ta postati* : zb. nauk. prats. Lviv, pp. 416–419. [in Ukr.].

53. Savchak, Kh. (2011). Zviazky Ivana Kalynovycha z ukrainskymy hromadskymy orhanizatsiiamy i ustanovamy: (za materialamy osobystoho arkhivu I. Kalynovycha u Lvivskii natsionalnii naukovii bibliotetsi Ukrainy imeni V. Stefanyka) [Connections of Ivan Kalynovych with Ukrainian public organizations and institutions: (based on personal papers of I. Kalynovych in Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv)]. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoii biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka* : zb. nauk. prats. Lviv, 3 (19), pp. 490–507. [in Ukr.].

54. Sarana, F. K. (1961). Kalynovych I. T. *Ukrainska radianska entsyklopediia*. Kyiv, 6, p. 85. [in Ukr.].

55. Senyk, Ya. (1994). Kalynovych Ivan Tytovych. *Ukrainska zhurnalistyka v imenakh* : materialy do entsykl. slovnyka. Lviv, 1, pp. 85–87. [in Ukr.].

56. Senyk, Ya. (2021). Trahichna dolia arkhivu I. Kalynovycha – vtraty i rozporoshennia [The tragic fate of the personal papers of I. Kalynovych – losses and dispersion]. *Lvivska natsionalna naukova biblioteka Ukrainy imeni V. Stefanyka: istoriia, dzherela, postati* : dop. ta povidoml. Mizhnar. nauk. konf., Lviv, 26 liut, 2021. Lviv, p. 210–215. [in Ukr.].

57. Senyk, Ya. P. (1996). Bibliohrafiia periodyky v arkhivi Ivana Kalynovycha [Bibliography of periodicals in the personal papers of Ivan Kalynovych]. *Teoretychni ta orhanizatsiini problemy formuvannia repertuaru ukrainskoi knyhy ta periodyky* : dop. ta povidoml. nauk. konf., Lviv, 25–26 serp., 1995 r. Lviv, pp. 452–461. [in Ukr.].

58. Siropolko, S. (1938). Diialnist Kulturno-osvitnoi Komisii Trudovoho Kongresu (Na osnovi arkhivnykh materialiv) [Activities of the Cultural and Educational Commission of the Labor Congress (Based on archival materials)]. *Dnipro: Kaliendar-Almanakh na zvychainyi rik 1939*. Lviv, XVI, pp. 59–63. [in Ukr.].

59. Smohorzhevska, I. (2003). Bibliohraf ukrainskoi istorii [Bibliographer of Ukrainian history]. *Bibliotecnyi visnyk*, 1, pp. 36–40. [in Ukr.].

60. Solonska, N. (1997). Bibliohraf i vydavets Ivan Kalynovych [Bibliographer and publisher Ivan Kalynovych]. *Problemy vdoskonalennia katalogiv naukovykh bibliotek* : materialy Mizhnar. nauk. konf., Kyiv, 14–17 zhovt., 1997. Kyiv, pp. 139–140. [in Ukr.].

61. Haiova, O., Yedlinska, U. & Svarnyk, H. (comp., 1993). U pivstolitnikh zmahanniakh. Vybrani lysty do Kyryla Studynskoho (1891–1941) [In half-century competitions. Selected letters to Kyrylo Studynskiyi (1891–1941)]. Kyiv : Nauk. dumka, 768 p. [in Ukr.].

62. Ukrainska knyzhkova palata. Lysty do Kalynovycha I. T. 1927. [Ukrainian Book Chamber. Letters to Kalynovych I. T. 1927.] // LNNB Ukrainy

im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 289, 2 letters, 2 fol. [in Ukr.].

63. Ukrainska Narodnia Republyka (Zakhidnia oblast). Derzhavnyi Sekretariat Zahranychnykh sprav. “Dyplomatychnyi pasport” Kalynovycha Ivana. 6 maia 1919. Stanyslaviv [Ukrainian People’s Republic (Western region). State Secretariat for Foreign Affairs. “Passeport Diplomatique” of Kalynovych Ivan. May 6, 1919. Stanyslaviv] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 819, 1 fol. [in Ukr., Fr.].

64. Ukrainska Narodnia Republyka (Zakhidnia oblast). Derzhavnyi Sekretariat Zahranychnykh sprav. “Perepustka za hranytsiu” Ivana Kalynovycha, vydana v Stanyslavovi 13 kvitnia 1919 r. [Ukrainian People’s Republic (Western region). State Secretariat for Foreign Affairs. “Passeport” issued to Kalynovych Ivan in Stanyslaviv on April 13, 1919] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 818, 2 fol. [in Ukr., Fr.].

65. Ukrainska natsionalna rada [Ukrainian National Council]. (1918, November 14). *Dilo*, 261, p. 1. [in Ukr.].

66. Ukrainskyi naukovyi instytut knyhoznavstva. Lysty do Kalynovycha I. T. 1924–1925 [Ukrainian Scientific Institute of Bibliology. Letters to Kalynovych I. T. 1924–1925] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 296, 2 letters, 2 fol. [in Ukr.].

67. Umova, zakliuchena mizh d-rom Osypom Nazarukom v imeny halytskoho uriadu Z.U.N.R. i p. Ivanom Kalynovychem v spravi publikatsii “Bibliohrafiia ukrainskoi politychnoi literatury”. 15 veresnia 1921 r. Oryhinal [The agreement concluded between Dr. Osyp Nazaruk on behalf of the Galician government of W.U.N.R. and Mr. Ivan Kalynovych concerning the publication of “Bibliography of Ukrainian political literature”. September 15, 1921 Original] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 57 (Kalynovych I. T.), file 822, 2 fol. [in Ukr.].

68. Fedotova, O. (2000). Sprava ukrainskoho bibliohrafa Ivana Kalynovycha [The case of Ukrainian bibliographer Ivan Kalynovych]. *Visnyk Knyzhkovoï Palaty*, 1, pp. 34–36. [in Ukr.].

69. Yak Drohobychchyna pereishla u vlast “Ukrainskoi Natsionalnoi Rady” [How Drohobych Region came under the control of the “Ukrainian National Council”] (1918, November 12). *Drohobyskyi lystok*. Drohobych, 1, p. 2. [in Ukr.].

Yaroslav Senyk, Scientific researcher in Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

New acquisitions to the personal papers of Ivan Kalynovych as an example of archival fonds collecting

The proposed article describes the new acquisitions to the personal papers of the outstanding Ukrainian bibliographer Ivan Tytovych Kalynovych in the Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv that his family brought from Canada. Among the newly acquired original archival materials there are two diplomatic documents issued by the government of the Western Ukrainian National Republic (ZUNR) for travel abroad (1919), a letter of Mykhailo Hrushevskyy with the terms of publication of the work “Bibliography of Ukrainian sociological and socialist literature for the years 1871–1920” (1921), the Agreement between Osyp Nazaruk on behalf of the ZUNR government and Ivan Kalynovych concerning the publication of the work “Bibliography of Ukrainian Political Literature” (1921). The attempt to investigate some little-known aspects of socio-political and bibliographic activities of Ivan Kalynovych during emigration in Vienna in 1919–1922, in particular, his relationship with Mykhailo Hrushevskyy was made.

The article includes the first preliminary Inventory of the bibliographic works by Ivan Kalynovych which were acquired by the Manuscript Department of the Lviv Branch of the Library of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR in 1940, i.e. in the period of formation of the Library's manuscript collection. The first processing of the bibliographer's papers brought from Zolochiv was carried out, particularly the card index was organized in April – May, 1941. The article presents photo illustrations of some documents.

Keywords: *Ivan Kalynovych, Mykhailo Hrushevskyy, Volodymyr Doroshenko, Osyp Nazaruk, archival fonds collecting, bibliographic index; Manuscript Department of the Lviv branch of the Library of Academy of Sciences of Ukrainian SSR; Shevchenko Scientific Society in Lviv; ZUNR.*